

Preliminary Report of the First Season of the “Land of the Storm God Survey” in Şehitkamil, Gaziantep, Türkiye

Birgül Öğüt, Michael Blömer, Matthias Lange, Eva Strothenke-Koch and Deniz Yaşin¹

Article submitted: 31 July 2023

Article accepted: 2 October 2023

<https://doi.org/10.54930/TARE.2023.67350>

Abstract

The results of the first campaign of the “Land of the Storm God Survey” in the Şehitkamil district of Gaziantep province in Southeastern Türkiye are—according to the two foci of the survey—twofold: First, an off-site survey on the slopes of Dülük Baba Tepesi, the home of a storm god temple built during the Middle Iron Age, was conducted. Here, an expansion of the Roman “priest necropolis,” a second necropolis on the Southern slope, as well as economical installations of Late Antiquity have been documented. The second focus is an on-site survey, where the investigation of six archaeological sites in the vicinity revealed longer settlement phases than previously assumed.

Keywords

Survey, Gaziantep, Iron Age, Temple, Storm God

Introduction

The Şehitkamil district of Gaziantep province in southeastern Türkiye (Fig. 1) is present in contemporary research mainly through two sites—Dülük (also known as Keber Tepe) and Dülük Baba Tepesi. The medieval citadel of Gaziantep, on the other hand, is located about 50 m south of the border between the districts of Şehitkamil and Şahinbey, which here runs across the center of modern Gaziantep. There is little confirmed knowledge of the surrounding area of these two sites, especially during the Iron Age. Therefore, the “Land of the Storm God Survey,” whose preliminary results are presented below, was initiated.

¹ Birgül Öğüt, Christian-Albrechts-Universität zu Kiel,

ORCID: 0000-0003-4602-6233, Ogut@zedat.fu-berlin.de.

Michael Blömer, Universität Münster, ORCID: 0000-0002-3921-4036, michael.bloemer@uni-muenster.de.

Matthias Lange, Humboldt Universität zu Berlin, ORCID: 0000-0003-4747-0010, Matthias.lange@hu-berlin.de.

Eva Strothenke-Koch, Universität Münster, ORCID: 0009-0003-3823-9164, eva.strothenke@uni-muenster.de.

Deniz Yaşin, Universität Bern, ORCID: 0000-0001-5757-0029, deniz.yasin@unibe.ch.

Research History

Previous archaeological excavation activity in Şehitkamil has been limited to the sanctuary of Jupiter Dolichenus located on the summit of Dülük Baba Tepesi (2001–2015) and Keber Tepe/Dülük, the site of ancient Doliche (since 2015).² While the latter is an important Paleolithic site in the area where a Hellenistic-Roman city was built later,³ the former, located about 4 km to the south of Dülük, goes back at least to a Middle Iron Age temple,⁴ but also yielded some traces of the Pre-Pottery Neolithic B and the Late Bronze Age.⁵ Most probably already in Persian, but certainly in Hellenistic-Roman times at the latest, the temple became a superregional cult center.⁶ After its destruction in 253 CE, a monastery complex was built there in the fifth century CE, which was in use until the Middle Ages.⁷ On Keber Tepe, Doliche was probably founded during

2 For a more detailed research history of Şehitkamil, see now Birgül Ögüt, “Zum Stand der archäologischen Forschungen in Şehitkamil, nördlich von Gaziantep/Türkei,” in *Zwischen Schwarzem Meer und Persischem Golf: 125 Jahre Deutsche Orient-Gesellschaft*, ed. Joachim Marzahn and Dirk Wicke (Darmstadt: Philipp von Zabern, 2023), 91–95.

3 Muine Atasayan, “1938 yılında Gaziantep Köylerinden Dülük ve Civarında Bulunan Çakmaktaşı Aletler Üzerine bir Not,” *Türk Arkeoloji Mecmuası* 19–22 (1939): 314–17; Enver Y. Bostancı, “Researches in South-East Anatolia: The Chellean and Acheulean Industry of Dülük and Kartal,” *Anatolia* 6 (1961): 111–62.

4 I.a. Engelbert Winter, “Der Kult des Iupiter Dolichenus und seine Ursprünge: Das Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi bei Doliche,” in *Von Kummuh nach Telouch: Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene*, ed. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 4, Asia Minor Studien 64 (Bonn: Rudolf Habelt, 2011), 1–17; Birgül Ögüt, “Die altorientalische Keramik vom Dülük Baba Tepesi,” in *Kult und Herrschaft am Euphrat*, ed. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 6, Asia Minor Studien 73 (Bonn: Rudolf Habelt, 2014), 49–64; Wolfgang Messerschmidt, “Das Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi in der vorhellenistischen Eisenzeit – Versuch einer kulturgeschichtlichen Einordnung,” in *Vom eisenzeitlichen Heiligtum zum christlichen Kloster: Neue Forschungen auf dem Dülük Baba Tepesi*, ed. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 9, Asia Minor Studien 84 (Bonn: Rudolf Habelt, 2017), 33–56.

5 Dirk Leder, “The Lithic Finds from Dülük Baba Tepesi and Their Place in the PPNB of the Western Euphrates Region,” in *Vom eisenzeitlichen Heiligtum zum christlichen Kloster: Neue Forschungen auf dem Dülük Baba Tepesi*, ed. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 9, Asia Minor Studien 84 (Bonn: Rudolf Habelt, 2017), 21–32.

6 Andreas Schachner, “Die Welt des östlichen Mittelmeers in kleinen Bildern – Weitere Beobachtungen zu den Siegeln und Kleinfunden der späten Eisenzeit vom Dülük Baba Tepesi,” in *Von Kummuh nach Telouch: Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene*, ed. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 4, Asia Minor Studien 64 (Bonn: Rudolf Habelt, 2011), 19–46; Andreas Schachner, “Beobachtungen zu den Siegeln und Kleinfunden der Eisenzeit vom Dülük Baba Tepesi (2010–2012),” in *Kult und Herrschaft am Euphrat*, ed. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 6, Asia Minor Studien 73 (Bonn: Rudolf Habelt, 2014), 33–48; Andreas Schachner, “Das Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi in der Eisenzeit,” in *Persische Reichspolitik und lokale Heiligtümer*, ed. Reinhard Achenbach, Beihefte zur Zeitschrift für Altorientalische und Biblische Rechtsgeschichte 25 (Wiesbaden: Harrassowitz, 2019), 63–89; Silke Haps and Werner Oenbrink, “Das Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi bei Doliche in hellenistisch-römischer Zeit,” in *Zwischen Bruch und Kontinuität: Architektur in Kleinasien am Übergang vom Hellenismus zur römischen Kaiserzeit/Continuity and Change: Architecture in Asia Minor during the Transitional Period from Hellenism to the Roman Empire*, ed. Ute Lohner-Urban and Ursula Quatember, Byzas 25 (Istanbul: Ege Yayınları, 2020), 133–48; with further literature.

7 Margherita Facella and Matthias Stanke, “Eine Inschriftenplatte für Theodoros Stratelates und weitere christliche Zeugnisse vom Dülük Baba Tepesi,” in *Von Kummuh nach Telouch. Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene*, ed. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 4, Asia Minor Studien 64 (Bonn: Rudolf Habelt, 2011), 157–86; Pier G. Borbone and Werner Oenbrink, “Das christianisierte Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi: Eine syrische Inschrift, Architekturbefunde und Bauglieder,” in *Von Kummuh nach Telouch: Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene*, ed. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 4, Asia Minor Studien 64 (Bonn: Rudolf Habelt, 2011), 187–206; Pier G. Borbone, “Neue syrische Inschriftenfunde – Das Kloster des Mar Salomon auf dem Dülük Baba Tepesi,” in *Kult und Herrschaft am Euphrat*, ed. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 6, Asia Minor Studien 73 (Bonn: Rudolf Habelt, 2014), 127–39; Matthias Stanke, “Eine nachantike Tonbulla mit Kreuzmonogramm: Überlegungen zur Existenz eines Klosterarchivs auf dem Dülük Baba Tepesi,” in *Kult und Herrschaft am Euphrat*, ed. Engelbert Winter,

the Hellenistic period and was inhabited until the Middle Ages. The settlement was replaced by Gaziantep as the main city of the region only after the twelfth century CE.⁸ Due to the close relationship between the city and the summit sanctuary, the question arises whether the pre-Hellenistic storm god worshipped was also the deity of a specific, other city in the surrounding area or whether a pre-Hellenistic predecessor settlement existed that passed on its name to Doliche, as Edward Lipiński assumes for Karahöyük.⁹

Several surveys were conducted in the district of Şehitkamil and wider surveys included this region as well. To the latter belong the survey of 1970 under the direction of Piero Meriggi¹⁰ and the project of the *Gaziantep İlçeleri Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Envanteri* under the direction of Mehmet Önal published in 2007.¹¹ A part of this project with some sites in Şehitkamil has been published separately in more detail by Fikri Kulakoğlu.¹² In addition, Jean Perrot visited the area in 1961¹³ and a Paleolithic survey was conducted in 2011 by Erksin Güleç and her team which focused mainly but not exclusively on Şehitkamil.¹⁴ The goal of these researches were mostly limited to the documentation of sites; only Archi et al. 1971 added some thoughts on the historical geography of the region by identifying Urşu(m) with Gaziantep or Tilbeşar.

Research Goals

Since none of the above-mentioned surveys targeted the region of Şehitkamil in its entirety throughout the periods from the Paleolithic to the Early Modern Age, the primary objective of the “Land of the Storm God Survey” is to close these research gaps, with a special focus on the Iron Age and the surroundings of Dülük Baba Tepesi. With regard to the well-published surveys of the neighboring regions, this recent study should lead to a reduction of the “terra incognita” between the surveys in the Euphrates valley and adjacent areas in the east,¹⁵ the surveys of the Kahramanmaraş plain and the İslahiye valley in the west,¹⁶ as well as the surveys in the Kilis plain and in

Dolichener und Kommagenische Forschungen 6, Asia Minor Studien 73 (Bonn: Rudolf Habelt, 2014), 141–49.

8 I.a. Michael Blömer, Dilek Çobanoğlu, and Engelbert Winter, “Die Stadtgrabung in Doliche: Zu den Ergebnissen der Feldarbeiten 2015–2018,” *Istanbuler Mitteilungen* 69 (2019): 103–86; Michael Blömer and Engelbert Winter, eds., *Exploring Urbanism in Ancient North Syria: Fieldwork in Doliche 2015–2020*, Doliche Urban Excavations 1 (Berlin: De Gruyter, 2022).

9 Edward Lipiński, *The Aramaeans: Their Ancient History, Culture, Religion*. *Orientalia Lovaniensia Analecta* 100 (Leuven: Peeters, 2000), 177–78, n. 91.

10 Alfonso Archi, Paolo Emilio Pecorella, and Mirjo Salvini, *Gaziantep e la sua regione: Uno studio storico e topografico degli insediamenti preclassici*. *Incunabula Graeca* 48 (Rome: Edizioni dell’Ateneo, 1971).

11 Mehmet Önal et al., *Gaziantep İlçeleri Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Envanteri* (Gaziantep: Gaziantep İl Özel İdaresi, 2007).

12 Fikri Kulakoğlu, “Gaziantep ve Adıyaman İlleri Kültür Envanteri Projesi 2005 Yılı Çalışmaları Sonuç Raporu,” *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 24, no. 2 (2007): 325–34.

13 Jean Perrot, *Reconnaissance Archeologique en Turquie Meridionale 1961* (Jerusalem: Self-published, 1962).

14 Erksin Güleç et al., “2011 Yılı Gaziantep ve Hatay İlleri Yüzeysel Araştırması,” *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 30, no. 2 (2012): 257–66.

15 Paul Sanlaville, ed., *Holocene Settlement in North Syria: Résultats de deux prospections archéologiques effectuées dans la région du nahr Sajour et sur le haut Euphrate syrien*, *British Archaeological Reports* 238 (Oxford: British Archaeological Reports, 1985); Guillermo Algaze, Ray Breuninger, and James Knudstad, “The Tigris-Euphrates Archaeological Reconnaissance Project: Final Report of the Birecik and Carchemish Dam Survey Areas,” *Anatolica* 20 (1994), 1–96; Tony J. Wilkinson, Edgar J. Peltenburg, and Eleanor B. Wilkinson, eds., *Carchemish in Context: The Land of Carchemish Project, 2006–2010*, *Themes from the Ancient Near East* 4 (Oxford: Oxbow Books, 2016).

16 U. Bahadır Alkım, “The Amanus Region in Turkey. New Light on the Historical Geography and Archaeology,” *Archaeology* 22, no. 4 (1969), 280–89; Elizabeth Carter et al., “The Kahramanmaraş Archaeological Project Survey

the Quwayq valley in the south.¹⁷

Based on the research history as well as the focus on Dülük Baba Tepesi and Doliche, some more detailed questions arise: Did a settlement/activity gap actually exist around Dülük Baba Tepesi from the impressively attested Paleolithic onwards, which would stand in contrast to the area around the peak?¹⁸ Is there any evidence for settlements that could have ensured the subsistence of the sanctuary at Dülük Baba Tepesi, which stands out especially in the pre-Hellenistic period due to its numerous animal offerings?¹⁹ A second set of questions concerns the settlement structure of the region, including the question of regional centers. During the Hellenistic-Roman period, the dominance of Doliche as the most important settlement in the region is beyond question; from the Middle Ages at the latest, this can apply to Aintab. But what can we expect for the time before Doliche was founded?

Survey Methodology

Due to the survey focus on the area surrounding Dülük Baba Tepesi, two different survey methods were applied for the Şehitkamil district and the area surrounding the mountain sanctuary.

Extensive Survey in Şehitkamil

For the large-scale site survey in Şehitkamil, the already known sites from previous survey reports were first georeferenced via published maps and located on satellite images. Additionally, previously unknown sites were located based on previous site visits and also via satellite imagery. For the first campaign in 2022, six sites within a radius of approximately 10 km around Dülük Baba Tepesi were selected for site visits.

The geographical recording of the sites was done via GPS coordinates. After an initial inspection of the site, it was usually divided into five areas, the hilltop and the slopes—if possible, depending on the topography—in the four cardinal directions, and possibly also additional topographic units. Each zone was covered by transects of six persons with a spacing of ca. 5 m between them, recorded by a tracking software (OSMAnd). The surface conditions were good; most areas were plowed or covered by scattered small plants. Small finds such as figurines, beads or bracelets, ground stone tools, lithics and pottery sherds were collected and documented by drawing and photography. The locations of special finds were recorded by GPS.

1997,” *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 16, no. 2 (1999): 569–76; Andrew Garrard *et al.*, “The Early Prehistory of the Sakçagözü Region, North Levantine Rift Valley: Report on 1995 Survey Season,” *Anatolian Studies* 46 (1996), 53–81; Atilla Engin *et al.*, “2019–2020 Yılı Yesemek Heykel Atölyesi ve İslahiye-Nurdağı Yüzey Araştırması Sonuçları,” *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 21, no. 4 (2022): 1846–79.

17 Engin Özgen, Barbara Helwing, and Atilla Engin, “The Oylum Regional Project: Archaeological Prospection 2000,” *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 19, no. 2 (2001), 217–28; Engin Özgen *et al.*, “The Oylum Regional Project: Results of the 2001 Prospection Season,” *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 20, no. 2 (2002), 151–57; John Matthers, ed., *The River Queiq, Northern Syria, and Its Catchment: Studies Arising from the Tell Rifā’at Survey 1977–1979*. British Archaeological Reports International Series 98 (Oxford: British Archaeological Reports, 1981).

18 This has been shown by the former surveys as well as ours. Both demonstrate relatively continuous occupation of this region from the Paleolithic or Chalcolithic / Early Bronze Age respectively onwards. Cf. Ögüt, “Zum Stand der archäologischen Forschungen.”

19 Nadja Pöllath and Joris Peters “‘Smoke on the Mountain’ – Animal Sacrifices for the Lord of Doliche,” in *Von Kummuh nach Telouch. Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene*, ed. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagener Forschungen 4, Asia Minor Studien 64 (Bonn: Rudolf Habelt, 2011), 47–68. From the sixth to the fifth century BCE there are about 28,000 bone finds, in the early and middle Roman period about this declines to 6,000.

Intensive Survey at Dülük Baba Tepesi

For the small-scale second part of the survey at Dülük Baba Tepesi, the same methods were used as for the extensive survey, except for the fact the distance between the persons was extended to ca. 10 m. In 2022, the areas to the north and west of the excavation area up to the foot of the hill could be surveyed. In the south, however, a military area prevents the investigation of the lower slopes, so the chosen route was adjusted to the southeast, where the northern limit of the military area runs a little further south. Due to the coniferous forest, needles cover the ground almost everywhere, making it harder to spot small objects. Due to their scarcity, on Dülük Baba Tepesi, the findspots of all objects were measured by GPS.

Preliminary Results

Dülük Baba Tepesi

As a foothill of the Kartal Mountains (Sof Dağları) descending from the west, Dülük Baba Tepesi (1208 m) rises about 200–300 m above the plain of the Gaziantep Plateau surrounding it from the north, east and south. During the site visits, besides ceramics mainly from Early Roman to the Late Antique-Early Byzantine period (see Plates 5j-1, 6a, h), 13 rock-cut tombs and 25 archaeological sites were identified and recorded. Three of the recorded rock-cut tombs have already been published by Rifat Ergeç,²⁰ the remaining 10 were partly already known but remained unpublished until now (for tomb F9, see Figs. 2a–b). The other sites have not yet been recorded archaeologically.

The results of the survey are of great importance for the knowledge of the periphery of the Jupiter Dolichenus sanctuary. Most significant is the discovery of numerous new tombs of the Roman Imperial period. Already known for a long time is a necropolis extending about 1.2 km west of the sanctuary directly on the crest of the ridge sloping down to the west.²¹ It is a concentration of 17 tombs, some of which are elaborately decorated. Because of its location away from a settlement—the city of Doliche is about 3.5 km, possible smaller settlements at least 1.5 km away—only a connection with the sanctuary can be considered for the necropolis. This connection is confirmed by a lost inscription found in the sanctuary which mentions a priest of Jupiter Dolichenus.²² It can therefore be assumed that priests and their families were buried there.

The inspections have now shown that the priestly necropolis extends further to the east in the direction of the sanctuary than was previously known. Six previously unknown rock-cut chamber tombs have been registered, which, due to their small spatial distance of approx. 300 m and their shape, must be attributed to the complex of the priestly necropolis. The tombs are rock-cut chamber tombs, as they are typical for ancient northern Syria and are often attested,²³ and are accessed via dromos. This leads to a door that could be closed by a rolling stone. Behind it lies at

20 Rifat Ergeç, *Nekropolen und Gräber in der südlichen Kommagene*, Asia Minor Studien 47 (Bonn: Rudolf Habelt, 2003).

21 Jörg Wagner, "Neue Denkmäler aus Doliche: Ergebnisse einer archäologischen Landesaufnahme im Ursprungsgebiet des Iupiter Dolichenus," *Bonner Jahrbücher* 182 (1982), 133–66; Ergeç, *Nekropolen und Gräber*, 2003.

22 Michael Blömer and Margherita Facella, *Dülük Baba Tepesi II: Inscriptions and Sculptures from the Sanctuary of Jupiter Dolichenus*, Dolichener und Kommagenische Forschungen 12, Asia Minor Studien 101 (Bonn: Rudolf Habelt, 2022), 109–10, no. 32.

23 On the rock-cut necropolises of the region, cf. Wagner, "Neue Denkmäler aus Doliche"; Ergeç, *Nekropolen und Gräber*; Michael Blömer and Dilek Çobanoğlu, "Kommagene ve Kyrrhestike'de Roma Dönemi Kaya Oda Mezarları," in *Rifat Ergeç Armağanı. Studies Presented to Rifat Ergeç*, ed. Timur Demir *et al.* (Ankara: Bilgin Kültür Sanat, 2019), 65–82; Hüseyin Yaman, "Death in Zeugma: A Survey of the Tombs," *Anadolu* 45 (2019), 125–68.

least one burial chamber, into whose walls niches were cut, which served as burial chambers. In general, it should be noted that the tombs were probably painted in color, which complemented the tombs and their rudimentary decoration, which appear simple in their present state. The paint was apparently often applied directly to the unplastered walls, which contributed to the fact that it could disappear within a short time.²⁴

In contrast to the area of the previously known priestly necropolis, where the graves are located close together, the newly discovered graves appear more isolated. The graves do not allow an exact chronological classification, but it can be safely assumed that they were laid out before the destruction of the sanctuary in 253 CE. A *terminus post quem* is the first century CE, since hardly any rock-cut chamber tombs are attested from earlier times in the region. Thus, the graves definitely date to the Roman Imperial period.

The graves F14-F18 (for F14 and F18, see Figs. 3–4) are the first evidence of a necropolis on the southern slope of Dülük Baba Tepesi. These seem to be typical rock-cut chamber tombs, but the interior of the tombs could not be investigated. Nevertheless, it can be assumed that these graves can also be dated to the Roman Imperial period. In contrast to the priestly necropolis, however, it remains unclear how they relate to the sanctuary. The distance to the summit plateau of about 1.15 km and more is similar to the case of the priestly necropolis, but the newly discovered necropolis lies much lower on the slope and closer to a potential settlement site, which could have been located below the graves in the area of the military site. However, it is also possible that this site was chosen for burials because it was located on an uphill path to the sanctuary.

Karahöyük

Karahöyük is located on the eastern edge of an industrial area, northeast of Dülük Baba Tepesi and, with a height of about 18 m (863 m) and an area of about 6 ha, it represents one of the largest settlement sites within the survey area (Fig. 5).²⁵ Since this hill has already been declared an ancient site, it has not been built on or used for agriculture, so the original surface structure is largely visible, including remains of ancient architectural structures on the hilltop and in the lower part of the western slope. Nevertheless, to the west and especially to the south, construction activities have come very close and are encroaching on the lower slopes. At its base, the conical Karahöyük is roughly circular in shape, and oval on the approximately 0.4 ha area on the hilltop.

A first review of the lithic finds could indicate an occupation in the Aceramic Neolithic. Based on the ceramic material, Karahöyük appears to have been settled in the Early and Late Bronze Age, as well as in the Middle and Late Iron Age (see Plates 4a–c and 5d–i). Some sherds from the Middle and Late Iron Age are fine wares. Since neither finds from the Hellenistic nor from the Roman period have been discovered, a hiatus until Late Antiquity can be assumed. However, Önal et al. state to have found Hellenistic in addition to Bronze and Iron Age material.²⁶ Finally, Abbasid pottery could be retrieved.

Toyocağı Höyük

The flat site of Toyocağı Höyük (925 m) is located in the middle of a new development

24 On the painting of tombs in the region around Doliche in general, see Michael Blömer, “The Diversity of Funerary Portraiture in Roman Commagene and Cyrrhestice,” in *Funerary Portraiture in Greater Roman Syria*, ed. Michael Blömer and Rubina Raja, *Studies in Classical Archaeology* 6 (Turnhout: Brepols, 2019), 45–64.

25 Cf. Archi, Pecorella, and Salvini, *Gaziantep*, 76, no. 107, fig. 128; Önal et al., *Gaziantep*, 504.

26 Önal et al., *Gaziantep*, 504.

area on the northern edge of Gaziantep and has already been severely damaged or cut on all sides by construction and road works (Fig. 6).²⁷ Due to the very shallow cultural layers on the bedrock, which is only about 20–30 cm high, and which is very well recognizable in the profile at the edge of the site by the cutting roads, it can be assumed that the site was inhabited only for a relatively short time. Nevertheless, the dating suggests a relatively wide historical spectrum: Hellenistic, Late Antique–Early Byzantine, and pottery from the Umayyad period through the Middle Ages is attested (see Plates 5l, 6f, g, and 7g, h). Önal et al. dated Toyocağı Höyük to the Bronze Age as well as to the Roman period,²⁸ epochs of which no traces could be found in 2022.

Çinçin Höyük

Çinçin Höyük (or Toçağı Höyük), located about 2.6 km south-southwest of Karahöyük, is about 15 m high (880 m) and, with an area of about 3 ha, about half the size of the former, but also conical in shape (Fig. 7).²⁹ It is already clearly marked by a factory to the northwest and access roads for ongoing construction to the northeast, as well as the fill of construction debris and trash on this slope. The hilltop consists of an oval-shaped area of about 0.25 ha. To the west and north, the slopes drop very steeply into the plain, whereas to the south and east a much less steep slope can be noted.

At the moment, the investigated material does not indicate a continuous occupation of the site (see Plates 2d–e, 3e, and 4e–g). Thus, the objects from Çinçin Höyük could so far be dated to the Neolithic, the Early and Late Bronze Age, the Late Iron Age, and the Late Antique–Early Byzantine period (ca. fifth to sixth century CE), including numerous finds of the Bronze and Iron Ages. Ground stone tools were also found relatively frequently here. Önal et al., however, date the settlement of Çinçin Höyük exclusively to the third millennium BCE.³⁰

Bedirkent Höyük

Bedirkent Höyük (Bedirköy Höyük) is a rather flat settlement mound about 6 m high (830 m) with a roughly circular base area of about 1 ha (Fig. 8).³¹ The hill, which is privately owned, is now planted with olive trees.

Among the artifacts found at Bedirkent Höyük, two figurine fragments stand out: a torso of a seated human figure with feminine connotations with legs tapering to the feet (Figs. 9a–b) and a fragment which –in light of the better-preserved fragment– can be interpreted as a piece of the right leg of a similar figure. Both fragments were made of clay with a slightly polished surface and seem to represent two seated figurines of approximately the same size. The fact that two fragments of an almost identical figurine form were found on the same site suggests that this kind of figurines must have been produced relatively often. Comparative examples indicate a dating into the Chalcolithic period.³²

The first evaluation of the pottery points to an occupation in the Chalcolithic and in the

27 Cf. Önal et al., *Gaziantep*, 503.

28 Önal et al., *Gaziantep*, 503.

29 Archi, Pecorella, and Salvini, *Gaziantep*, 59–60, no. 45 (“Cincin”); Önal et al., *Gaziantep*, 502.

30 Önal et al., *Gaziantep*, 502.

31 Archi, Pecorella, and Salvini, *Gaziantep*, 55, no. 30, fig. 50; Önal et al., *Gaziantep*, 501.

32 Cf. Nadja Cholidis and Lutz Martin, *Der Tell Halaf und sein Ausgräber Max Freiherr von Oppenheim: Kopf hoch! Mut hoch! und Humor hoch!* (Mainz, Philipp von Zabern, 2002), fig. 26 right; in general, see Ellen H. Belcher, “Embodiment of the Halaf: Sixth Millennium Figurines from Northern Mesopotamia,” (PhD diss., Columbia University, 2014).

Early and Late Bronze Age, although a few finds from the Neolithic could also be established (see Plates 3d, 5b, and 7f). In addition, the site was occupied at least during the Middle Iron Age as well as the Late Antique period. The Early Bronze Age dating coincides with that of Önal et al.,³³ whereas no evidence could be found for the dating of Archi et al. to the Roman period.³⁴

Aktoprak Höyük

Aktoprak Höyük is located on the northern edge of the industrial area of Şehitkamil (Fig. 10).³⁵ The relatively massive hill is about 20 m high (932 m), 3 ha in size and slopes steeply to the north and west. The field at the western foot of the hill is noteworthy, as it contained a strikingly high number of flint tools. These indicate an occupation of Aktoprak Höyük both in the Paleolithic and, due to several Byblos points, in the Aceramic Neolithic (PPNB),³⁶ with a high number of lithic finds, axes, and obsidian objects and axes as well as ground stone tools in general. Ceramics range from the Neolithic through the Chalcolithic, the Early, Middle, and Late Bronze Age until the Early—probably—and Middle Iron Age which suggests that a continuous occupation encompassing these periods is at least possible (see Plates 1a, 2a–c, 2f–i, 3a–c, 3f–j, 4d, 5a–c, j–k, 6b, and 7a–c, e, i–l). A hiatus could be assumed between the Iron Age and the first datable Hellenistic sherds of the first century BCE. From Hellenistic to the Middle Ages, a second continuous phase of use can be suggested. This is indicated by a small number of high-quality pottery from the Roman period as well as finds from Late Antiquity to the Middle Ages. In contrast to that, Önal et al. dated Aktoprak Höyük only from the Bronze to the Iron Age.³⁷

Erikli Höyük

Erikli Höyük (or Ceydeyli Höyük), ca. 4 ha in size and ca. 20 m (960 m) high, seems to be a natural elevation in the landscape, on top of which there might have been a fortification or another kind of material-intensive building complex (Fig. 11).³⁸ This is due to the extremely high number of worked basalt blocks, which nowadays serve to delimit the various fields extending across Erikli Höyük in ramparts several meters wide and high. The production and transport of the basalt blocks for this purpose alone can be ruled out.

In addition, numerous ground stone tools, such as fragments of hammer stones, were found. A high concentration of lithic finds, mostly from the hill foot in the southeast, could possibly indicate Paleolithic traces, while Neolithic as well as Chalcolithic use can be regarded as certain. The later finds suggest a possibly continuous occupation from the Early Bronze Age to the Hellenistic—so far with the exception of the Early Iron Age—with finds of these periods being the most numerous overall. After that, Erikli Höyük seems to have been inhabited only in the Ummayyad and Abbasid periods. In contrast, Önal et al. dated Erikli Höyük to the Bronze and Iron Ages, Archi et al. only to the Iron Age.³⁹

33 Önal et al., *Gaziantep*, 501.

34 Archi, Pecorella, and Salvini, *Gaziantep*, 55.

35 Archi, Pecorella, and Salvini, *Gaziantep*, 68, no. 74, fig. 95 (“Gücege”); Önal et al., *Gaziantep*, 515.

36 Cf. e.g., Makoto Arimura, *The Neolithic Lithic Industry at Tell Ain el-Kerkh*, Excavation Reports of Tell el-Kerkh, Northwestern Syria 1, Al-Shark 4 (Oxford: Archaeopress, 2020), 43, fig. 2.18.

37 Önal et al., *Gaziantep*, 515.

38 Archi, Pecorella, and Salvini, *Gaziantep*, 58, no. 41, fig. 61 (“Ceğde”); Önal et al., *Gaziantep*, 513.

39 Archi, Pecorella, and Salvini, *Gaziantep*, 58; Önal et al., *Gaziantep*, 513.

Conclusion

In the course of the evaluation of the survey so far, some preliminary results can be recorded. With regard to Dülük Baba Tepesi, it could be shown that the rock-cut tombs of the so-called priestly necropolis extended over a significantly larger area in the direction of the temple than previously known, which makes the connection between temple and necropolis in the form of priestly and perhaps also kin burials more probable. Second, a second necropolis existed on the southern slope of the hill at a similar distance but much closer to potential settlement sites. Thirdly, a more intensive economic use of the mountain can probably be stated from the Late Antique period onwards. The absence so far of Iron Age and Hellenistic traces in the investigated areas also represents a result, albeit an unexpected one.

	1. Dülük Baba Tepesi	2. Karahöyük	3. Toyocağı Höyük	4. Çinçin Höyük	5. Bedirkent Höyük	6. Aktoprak Höyük	7. Erikli Höyük
Paleolithic	D, S?					S?	S?
Neolithic	D	S?		S	S?	S	S
Chalcolithic					S	S	S
Early Bronze Age		S		X, S	X, S	S	S
Middle Bronze Age						S	S
Late Bronze Age		S		S	S	S	S
Bronze Age in general		X, S	X	S	S	X, S	X, S
Early Iron Age						S?	
Middle Iron Age		S			S	S	S
Late Iron Age	D	S		S			S
Iron Age in general	D	X, S		S	S	X, S	O, X, S
Hellenistic	D	X	S			S	S
Roman	D, S		X		O	S	
Late Antique–Early Byzantine	D, S	S	S	S	S	S	
Ummayyad	D	S	S			S	S
Abbasid	D	S	S			S	S
Late Middle Ages / Early Modern	D		S			S	

Table 1: Schematic overview of the results of Archi et al. 1971 (O), Önal et al. 2007 (X), the excavations on Dülük Baba Tepesi (D) and the "Land of the Storm God Survey" (S = certain dating, S? = possible dating).

Regarding the extensive survey of sites in Şehitkamil, the knowledge of the occupation periods of those could be expanded, in particular, the early periods rarely or not previously documented or mentioned for this region, the Neolithic (apart from Dülük Baba Tepesi) and Chalcolithic.⁴⁰ The same holds true for the post-Roman periods, which neither Archi et al. nor Önal et al.

⁴⁰ Cf. Ögüt, "Zum Stand der archäologischen Forschungen."

mentioned but which are relatively well-documented at the investigated sites.

With regard to the more detailed research objectives of the “Land of the Storm God Survey,” it remains to be stated that the Early Iron Age has not yet been reliably proven, whereas the Middle and Late Iron Ages are quantitatively and qualitatively well-established.⁴¹ With Karahöyük and Erikli Höyük there are two candidates which, due to their potentially continuous occupation during the Middle and Late Iron Age as well as their size, could be considered for a closer relationship with the storm god temple on Dülük Baba Tepesi. Furthermore, it is striking that so far, no evidence for a Hellenistic settlement could be obtained from Karahöyük, which might support the thesis of Lipiński of a pre-Hellenistic predecessor settlement of Doliche/Keber Tepe.

Finally, and this is probably the most important project result, it was possible to document the construction activities which threaten Toyocağı Höyük as well as Karahöyük in particular and to submit them to the local office for the preservation of historical monuments in order to hopefully still prevent a complete destruction of these sites.

Acknowledgments

First and foremost, we would like to thank the Turkish Ministry of Tourism and Culture and the Turkish Directorate of Antiquities for approving the survey. Without the generous support of the Deutsche Orient-Gesellschaft, it would not have been possible for us to publish these important results already in the first year of the project. Furthermore, we thank the representative of the Turkish Directorate of Antiquities İsmail Sarıpınar for his great efforts for the smooth bureaucratic process of the first campaign. The warm welcome of our team in the Doliche excavation house and the provision of technical as well as other material made our small campaign a very pleasant stay for all participants, for which we would like to thank Prof. Dr. Engelbert Winter very much. Thankfully, we were able to draw on Dilek Çobanoğlu’s many years of experience on local bureaucratic work, which saved our team a lot of time and potential problems. The first campaign took place from 19.09. to the 09.10.2022 with Kaan Oytun Arabacı, Gamze Kaynak, Matthias Lange, Ayşenur Pala, and Şehriban Yüksel under the direction of Birgül Öğüt.

41 None of the other surveys distinguished between different Iron Age periods.

Şehitkamil, Gaziantep Yüzey Araştırması İlk Sezon Ön Raporu (Land of the Storm God Survey) Birgül Öğüt, Michael Blömer, Matthias Lange, Eva Strothenke-Koch and Deniz Yaşın¹

Makale geliş: 31 Temmuz 2023

Makale kabul: 2 Ekim 2023

<https://doi.org/10.54930/TARE.2023.67350>

Özet

Türkiye'nin Güneydoğu bölgesinde yer alan Gaziantep iline bağlı Şehitkamil ilçesinde gerçekleştirilen “Land of the Storm God Survey (Fırtına Tanrısının Toprakları Yüzey Araştırması)”ın ilk sezonunda yapılan çalışmaların sonuçları, araştırmanın iki ana odağına göre iki parçadan oluşmaktadır. Sonuçların ilk kısmı, Orta Demir Çağı'nda bir fırtına tanrısının tapınağına ev sahipliği yapan Dülük Baba Tepesi'nin yamaçlarında gerçekleştirilen alan dışı yüzey araştırmasında elde edilmiştir. Burada, Roma Dönemi'nden kalma “rahip nekropolü” genişletilerek oluşturulan, güney yamaçta yer alan ikinci bir nekropol ve Geç Antik Çağ'a ait ekonomik yapılar belgelenmiştir. Sonuçların ikinci kısmı ise yakın çevredeki altı sit alanının incelenmesiyle gerçekleştirilen alan içi yüzey araştırmasıyla ilişkilidir. Bu araştırma, bu alanda daha önce düşünülen daha uzun süreli yerleşim evreleri bulunduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler

Yüzey Araştırması, Gaziantep, Demir Çağı, Tapınak, Fırtına Tanrısı

Giriş

Türkiye'nin Güneydoğu bölgesindeki Gaziantep iline bağlı Şehitkamil ilçesi (Fig. 1), günümüz araştırmalarında, temelde iki sit alanıyla tanınmaktadır: Dülük (Keber Tepe olarak da bilinir) ve Dülük Baba Tepesi. Gaziantep'in Orta Çağ'da inşa edilen iç kalesi ise, Şehitkamil ilçesi ile Şahinbey arasındaki sınırın yaklaşık 50 m güneyinde, modern şehir merkezine açılan bir bölgede konumlanmıştır. Bu iki alanın çevresi hakkında, özellikle Demir Çağı dönemine ait doğrulanmış bilgiler oldukça kısıtlıdır. Bu sebeple, aşağıda ilk sonuçları sunulan “Fırtına Tanrısı'nın Toprakları Yüzey Araştırması” başlatılmıştır.

¹ Birgül Öğüt, Christian-Albrechts-Universität zu Kiel,

ORCID: 0000-0003-4602-6233, Ogut@zedat.fu-berlin.de.

Michael Blömer, Universität Münster, ORCID: 0000-0002-3921-4036, michael.bloemer@uni-muenster.de.

Matthias Lange, Humboldt Universität zu Berlin, ORCID: 0000-0003-4747-0010, Matthias.lange@hu-berlin.de.

Eva Strothenke-Koch, Universität Münster, ORCID: 0009-0003-3823-9164, eva.strothenke@uni-muenster.de.

Deniz Yaşın, Universität Bern, ORCID: 0000-0001-5757-0029, deniz.yasin@unibe.ch.

Araştırma Geçmişi

Şehitkamil'deki arkeolojik kazı çalışmaları Dülük Baba Tepesi'nin zirvesinde bulunan Jupiter Dolichenus tapınağında (2001–2015) ve antik Dülük'ün bulunduğu Keber Tepe/Dülük'te (2015'ten bu yana) yapılan araştırmalarla sınırlıdır.² Keber Tepe, sonraki dönemlerde bu bölgede Helenistik-Roma şehrine ev sahipliği yapmış olan, önemli bir Paleolitik Dönem alanıdır.³ Diğer yandan Dülük Baba Tepesi, Dülük'ün yaklaşık dört kilometre güneyinde yer alır ve en geç Orta Demir Çağı'na tarihlenen bir tapınağa sahiptir.⁴ Bununla birlikte, burada aynı zamanda Çanak Çömleksiz Neolitik B ve Geç Tunç Çağı'na dair izlere de rastlanmıştır.⁵ Muhtemelen Pers İmparatorluğu döneminde, en geç Helenistik-Roma Dönemi'nde bu tapınak, bölgeler üstü bir kült merkezine dönüşmüştür.⁶ MS 253'te yıkılan bu alanda, MS beşinci yüzyılda bir manastır kompleksi kurulmuş ve bu kompleks Orta Çağ'a dek aktif olarak kullanılmıştır.⁷ Dülük, Keber Tepe'de büyük olasılıkla

2 Şehitkamil üzerine daha detaylı bir araştırma tarihi için, bkz. Birgül Ögüt, "Zum Stand der archäologischen Forschungen in Şehitkamil, nördlich von Gaziantep/Türkei," *Zwischen Schwarzem Meer und Persischem Golf: 125 Jahre Deutsche Orient-Gesellschaft* içinde, der. Joachim Marzahn ve Dirk Wicke (Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2023), 91–95.

3 Muine Atasayan, "1938 yılında Gaziantep Köylerinden Dülük ve Civarında Bulunan Çakmaktaşı Aletler Üzerine bir Not," *Türk Arkeoloji Mecmuası* 19–22 (1939): 314–17; Enver Y. Bostancı, "Researches in South-East Anatolia: The Chellean and Acheulean Industry of Dülük and Kartal," *Anatolia* 6 (1961): 111–62.

4 I.a. Engelbert Winter, "Der Kult des Iupiter Dolichenus und seine Ursprünge: Das Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi bei Doliche," *Von Kummuh nach Telouch: Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene* içinde, der. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 4, Asia Minor Studien 64 (Bonn: Rudolf Habelt, 2011), 1–17; Birgül Ögüt, "Die altorientalische Keramik vom Dülük Baba Tepesi," *Kult und Herrschaft am Euphrat* içinde, der. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 6, Asia Minor Studien 73 (Bonn: Rudolf Habelt, 2014), 49–64; Wolfgang Messerschmidt, "Das Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi in der vorhellenistischen Eisenzeit – Versuch einer kulturgeschichtlichen Einordnung," *Vom eisenzeitlichen Heiligtum zum christlichen Kloster: Neue Forschungen auf dem Dülük Baba Tepesi* içinde, der. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 9, Asia Minor Studien 84 (Bonn: Rudolf Habelt, 2017), 33–56.

5 Dirk Leder, "The Lithic Finds from Dülük Baba Tepesi and Their Place in the PPNB of the Western Euphrates Region," *Vom eisenzeitlichen Heiligtum zum christlichen Kloster: Neue Forschungen auf dem Dülük Baba Tepesi* içinde, der. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 9, Asia Minor Studien 84 (Bonn: Rudolf Habelt, 2017), 21–32.

6 Andreas Schachner, "Die Welt des östlichen Mittelmeers in kleinen Bildern – Weitere Beobachtungen zu den Siegeln und Kleinfunden der späten Eisenzeit vom Dülük Baba Tepesi," *Von Kummuh nach Telouch: Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene* içinde, der. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 4, Asia Minor Studien 64 (Bonn: Rudolf Habelt, 2011), 19–46; Andreas Schachner, "Beobachtungen zu den Siegeln und Kleinfunden der Eisenzeit vom Dülük Baba Tepesi (2010–2012)," *Kult und Herrschaft am Euphrat* içinde, der. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 6, Asia Minor Studien 73 (Bonn: Rudolf Habelt, 2014), 33–48; Andreas Schachner, "Das Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi in der Eisenzeit," *Persische Reichspolitik und lokale Heiligtümer* içinde, der. Reinhard Achenbach, Beihefte zur Zeitschrift für Altorientalische und Biblische Rechtsgeschichte 25 (Wiesbaden: Harrassowitz, 2019), 63–89; Silke Haps ve Werner Oenbrink, "Das Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi bei Doliche in hellenistisch-römischer Zeit," *Zwischen Bruch und Kontinuität: Architektur in Kleinasien am Übergang vom Hellenismus zur römischen Kaiserzeit/Continuity and Change: Architecture in Asia Minor during the Transitional Period from Hellenism to the Roman Empire* içinde, der. Ute Lohner-Urban ve Ursula Quatember, *Byzas* 25 (İstanbul: Ege Yayınları, 2020), 133–48; ve ilave kaynaklar eklenebilir.

7 Margherita Facella ve Matthias Stanke, "Eine Inschriftenplatte für Theodoros Stratelates und weitere christliche Zeugnisse vom Dülük Baba Tepesi," *Von Kummuh nach Telouch. Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene* içinde, der. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 4, Asia Minor Studien 64 (Bonn: Rudolf Habelt, 2011), 157–86; Pier G. Borbone ve Werner Oenbrink, "Das christianisierte Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi: Eine syrische Inschrift, Architekturbefunde und Bauglieder," *Von Kummuh nach Telouch: Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene* içinde, der. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 4, Asia Minor Studien 64 (Bonn: Rudolf Habelt, 2011), 187–206; Pier G. Borbone, "Neue syrische Inschriftenfunde – Das Kloster des Mar Salomon auf dem Dülük Baba Tepesi," *Kult und Herrschaft*

Helenistik Dönem’de kurulmuş ve Orta Çağ’a kadar varlığını sürdürmüştür. Bununla birlikte, bu yerleşim MS on ikinci yüzyıldan itibaren önemini yitirmiş ve Gaziantep, bölgenin ana şehri haline gelmiştir.⁸ Şehirle tepedeki kutsal alan arasındaki bu sıkı ilişki göz önünde bulundurulduğunda, Helenistik Dönem’den önce tapınılan fırtına tanrısının, tıpkı Edward Lipiński’nin Karahöyük için ileri sürdüğü gibi, çevredeki başka bir şehrin tanrısı olup olmadığı veya Dülük’e adını veren Helenistik Dönem öncesi bir yerleşim biriminin var olup olmadığı soruları gündeme gelmektedir.⁹

Şehitkamil ilçesinde birkaç araştırma yapılmıştır ve bu ilçe, daha geniş çaplı araştırmalara da dâhil edilmiştir. 1970 yılında Piero Meriggi’nin yürüttüğü araştırma¹⁰ ve 2007 yılında Mehmet Önal rehberliğinde yayımlanan *Gaziantep İlçeleri Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Envanteri* projesi,¹¹ söz konusu geniş çaplı araştırmalar arasında yer almaktadır. Bu projenin Şehitkamil’deki bazı alanları konu alan bir bölümü, Fikri Kulakoğlu tarafından ayrıca ve daha fazla detayla yayımlanmıştır.¹² Ayrıca, Jean Perrot 1961’de bölgeyi ziyaret etmiştir¹³ ve 2011’de Erksin Güleç ve ekibi tarafından, diğer bölgelerle birlikte özellikle Şehitkamil’e odaklanan, Paleolitik Çağ’a dair bir yüzey araştırması gerçekleştirilmiştir.¹⁴ Söz konusu araştırmaların amacı çoğunlukla alanların belgelenmesiyle sınırlı kalmıştır; yalnızca Archi vd. 1971’de bölgenin tarihi coğrafyası üzerine bazı görüşlerini ekleyerek Urşu(m)’u Gaziantep veya Tilbeşar ile özdeşleştirmiştir.

Araştırma Hedefleri

Yukarıda sözü geçen yüzey araştırmalarının hiçbiri, Paleolitik Çağ’dan Erken Modern Çağ’a kadar Şehitkamil bölgesini tam anlamıyla ele almadığından, “Fırtına Tanrısının Toprakları Yüzey Araştırması”nın temel amacı, özellikle Demir Çağı’na ve Dülük Baba Tepesi’nin çevresindeki bulgulara odaklanarak bu konudaki bilgi boşluğunu gidermektir. Cıvardaki bölgelerde yapılan önemli araştırmalar dikkate alındığında, yakın zamanda gerçekleştirilen bu çalışmanın, doğuda Fırat Vadisi ve çevresi,¹⁵ ba-

am *Euphrat* içinde, der. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 6, Asia Minor Studien 73 (Bonn: Rudolf Habelt, 2014), 127–39; Matthias Stanke, “Eine nachantike Tonbulla mit Kreuzmonogramm: Überlegungen zur Existenz eines Klosterarchivs auf dem Dülük Baba Tepesi,” *Kult und Herrschaft am Euphrat* içinde, der. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 6, Asia Minor Studien 73 (Bonn: Rudolf Habelt, 2014), 141–49.

8 I.a. Michael Blömer, Dilek Çobanoğlu ve Engelbert Winter, “Die Stadtgrabung in Doliche: Zu den Ergebnissen der Feldarbeiten 2015–2018,” *Istanbulur Mitteilungen* 69 (2019): 103–86; Michael Blömer ve Engelbert Winter, der., *Exploring Urbanism in Ancient North Syria: Fieldwork in Doliche 2015–2020*, Doliche Urban Excavations 1 (Berlin: De Gruyter, 2022).

9 Edward Lipiński, *The Aramaeans: Their Ancient History, Culture, Religion*. Orientalia Lovaniensia Analecta 100 (Leuven: Peeters, 2000), 177–78, n. 91.

10 Alfonso Archi, Paolo Emilio Pecorella ve Mirjo Salvini, *Gaziantep e la sua regione: Uno studio storico e topografico degli insediamenti preclassici*. Incunabula Graeca 48 (Roma: Edizioni dell’Ateneo, 1971).

11 Mehmet Önal vd., *Gaziantep İlçeleri Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Envanteri* (Gaziantep: Gaziantep İl Özel İdaresi, 2007).

12 Fikri Kulakoğlu, “Gaziantep ve Adıyaman İlleri Kültür Envanteri Projesi 2005 Yılı Çalışmaları Sonuç Raporu,” *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 24, no. 2 (2007): 325–34.

13 Jean Perrot, *Reconnaissance Archeologique en Turquie Meridionale 1961* (Kudüs: Self-published, 1962).

14 Erksin Güleç vd., “2011 Yılı Gaziantep ve Hatay İlleri Yüzey Araştırması,” *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 30, no. 2 (2012): 257–66.

15 Paul Sanlaville, der., *Holocene Settlement in North Syria: Résultats de deux prospections archéologiques effectuées dans la région du nahr Sajour et sur le haut Euphrate syrien*, British Archaeological Reports 238 (Oxford: British Archaeological Reports, 1985); Guillermo Algaze, Ray Breuninger ve James Knudstad, “The Tigris-Euphrates Archaeological Reconnaissance Project: Final Report of the Birecik and Carchemish Dam Survey Areas,” *Anatolica* 20 (1994), 1–96; Tony J. Wilkinson, Edgar J. Peltenburg ve Eleanor B. Wilkinson, der., *Carchemish in Context: The Land of Carchemish Project, 2006–2010*, Themes from the Ancient Near East 4 (Oxford: Oxbow Books, 2016).

tıda Kahramanmaraş Ovası ve İslahiye Vadisi,¹⁶ güneyde ise Kilis Ovası ve Quwayq Vadilerinde yapılan incelemelerle birlikte “*terra incognita*”ları aydınlatması beklenmektedir.¹⁷

Araştırma geçmişinin yanı sıra odağın Dülük Baba Tepesi ile Dülük üzerinde olması dikkate alındığında, daha karmaşık sorular gündeme gelmektedir: Etkileyici şekilde ortaya konan Paleolitik Çağ’dan itibaren, Dülük Baba Tepesi çevresinde dikkat çekici bir yerleşim ya da faaliyet boşluğu gerçekten oluşmuş muydu?¹⁸ Özellikle Helenistik dönem öncesinde çok sayıda hayvan adağıyla öne çıkan Dülük Baba Tepesi’ndeki kutsal alanın varlığını idame ettirmesini sağlayabilmek için gerekli yerleşim yerleriyle ilgili somut deliller var mıydı?¹⁹ Bölgedeki yerleşimin yapısı ve bölgesel merkezlere dair sorular da belirlenmiştir. Helenistik-Roma döneminde, Dülük tartışmasız olarak bölgedeki en önemli yerleşim yeridir. Bu durum Orta Çağ itibarıyla Gaziantep için de geçerli olabilir. Bununla birlikte, Dülük’ün kuruluşundan önceki dönemle ilgili beklentilerimiz neler olmalıdır?

Araştırma Yöntemleri

Dülük Baba Tepesi çevresine odaklanan bu çalışmada, Şehitkamil ilçesi ve tepedeki kutsal alanın çevresi için iki ayrı araştırma yöntemi benimsenmiştir.

Şehitkamil’de Kapsamlı Yüzeysel Araştırması

Şehitkamil’deki geniş çaplı çalışmada, daha önceki araştırma raporlarından bilinen yerleşim yerleri ilk olarak yayınlanan haritalar aracılığıyla coğrafi olarak işaretlenmiş ve uydu görüntüleri üzerinde konumlandırılmıştır. Bunun yanı sıra, daha önce yapılan alan ziyaretleri ve uydu görüntülerinde önceki dönemlerde tespit edilmemiş alanlar da belirlenmiştir. 2022’deki ilk ziyaret için, Dülük Baba Tepesi çevresinde yaklaşık 10 km yarıçapında altı bölge seçilmiştir.

Sit alanlarının coğrafi konumlandırılması GPS koordinatları ile yapılmıştır. İlk inceleme sonrasında, alan, genellikle topografik yapısına bağlı olarak tepe ve dört yöndeki yamaçlardan oluşacak şekilde beş bölgeye ayrılmıştır. İhtiyaca göre farklı topografik birimler de eklenmiştir. Her bir bölge, yaklaşık 5 m aralıklarla konumlanmış altı kişilik ekiplerce titizlikle incelenmiştir. Bu incelemeler, OSMAnd adlı bir izleme yazılımı ile kayda alınmıştır. Yüzeysel şartları genellikle iyi bulunmuştu; çoğu alan tarım için sürülmüştü ya da küçük bitkilerle kaplıydı. Figürinler, boncuklar, bilezikler, taş aletler

16 U. Bahadır Alkım, “The Amanus Region in Turkey. New Light on the Historical Geography and Archaeology,” *Archaeology* 22, no. 4 (1969), 280–89; Elizabeth Carter vd., “The Kahramanmaraş Archaeological Project Survey 1997,” *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 16, no. 2 (1999): 569–76; Andrew Garrard vd., “The Early Prehistory of the Sakçagözü Region, North Levantine Rift Valley: Report on 1995 Survey Season,” *Anatolian Studies* 46 (1996), 53–81; Atilla Engin vd., “2019–2020 Yılı Yesemek Heykel Atölyesi ve İslahiye-Nurdağı Yüzeysel Araştırması Sonuçları,” *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 21, no. 4 (2022): 1846–79.

17 Engin Özgen, Barbara Helwing ve Atilla Engin, “The Oylum Regional Project: Archaeological Prospection 2000,” *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 19, no. 2 (2001), 217–28; Engin Özgen vd., “The Oylum Regional Project: Results of the 2001 Prospection Season,” *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 20, no. 2 (2002), 151–57; John Matthers, der., *The River Queiq, Northern Syria, and Its Catchment: Studies Arising from the Tell Rifa’at Survey 1977–1979*. British Archaeological Reports International Series 98 (Oxford: British Archaeological Reports, 1981).

18 Hem daha önce bölgede yapılmış olan yüzeysel araştırmaları hem de bizimki bölgenin Paleolitik ya da Kalkolitik/Erken Tunç Döneminden itibaren kesintisiz yerleşim görmüş olacağı fikrini teyit etmektedir Cf. Ögüt, “Zum Stand der archäologischen Forschungen.”

19 Nadja Pöllath and Joris Peters “‘Smoke on the Mountain’ –Animal Sacrifices for the Lord of Doliche,” in *Von Kummuh nach Telouch. Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene*, ed. Engelbert Winter, Dolichener und Kommagenische Forschungen 4, Asia Minor Studien 64 (Bonn: Rudolf Habelt, 2011), 47–68. MÖ altıncı ve beşinci binyılda 28,000 kemik buluntu varken Erken ve Orta Roma Döneminde bu sayı 6,000’e düşmektedir.

ve seramik parçaları gibi küçük buluntular toplanmış ve hem çizim hem de fotoğraf yoluyla detaylı bir şekilde kayıt altına alınmıştır. Önemli buluntuların konumları ise GPS ile ayrıca işaretlenmiştir.

Dülük Baba Tepesi'nde Yoğun Tarama

Dülük Baba Tepesi'ndeki araştırmanın ikinci ve daha küçük ölçekli kısmında, yine kapsamlı inceleme için kullanılan yöntemler tercih edilmiştir. Bununla birlikte, bu çalışmada kişiler arasındaki mesafe yaklaşık 10 metreye kadar artırılmıştır. 2022 yılında, kazı alanının kuzey ve batı yönlerindeki bölgeler, tepenin dibine kadar taranmıştır. Güney tarafta bir askeri bölgenin yer alması alt yamaçlarda yapılacak incelemelere engel olmuştur. Bu nedenle rota, güneydoğu yönüne, askeri bölgenin kuzey sınırının güneye uzandığı bir alana çevrilmiştir. Bölgede iğne yapraklı bir orman yer aldığından, zeminin neredeyse her yerinin yapraklarla kaplı olması küçük nesnelere bulunmasını zorlaştırmıştır. Dülük Baba Tepesi'nde az sayıda buluntu ele geçtiğinden bulunan tüm nesnelere yerleri GPS ile kaydedilmiştir.

Ön Sonuçlar

Dülük Baba Tepesi

Kartal Dağları'nın (Sof Dağları) batıdan alçalan bir eteği olan Dülük Baba Tepesi (1208 m), çevresini kuzey, doğu ve güneyden saran Gaziantep Platosu'ndan yaklaşık 200–300 m yüksektedir. Alan ziyaretleri sırasında, çoğunlukla Erken Roma'dan Geç Antik-Erken Bizans Dönemi'ne kadar tarihlenen seramiklerin yanı sıra (bkz. Levha 5j-1, 6a, h) 13 kaya mezarı ve 25 arkeolojik sit alanı belirlenip kaydedilmiştir. Kaydedilen kaya mezarlarının üçü Rifat Ergeç tarafından daha önce yayımlanmıştır.²⁰ Diğer mezarlardan 10'u biliniyor olsa da bugüne kadar bunlarla ilgili bir yayın yapılmamıştır (mezar F9 için bkz. Fig. 2a-b). Diğer alanlar henüz arkeolojik olarak kaydedilmemiştir.

Araştırmanın sonuçları, Jüpiter Dolichenus kutsal alanının çevresi hakkındaki bilgiler açısından oldukça değerlidir. Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait birçok yeni mezarın keşfi özellikle dikkat çekicidir. Kutsal alanın yaklaşık 1,2 km batısında, batıya doğru eğimli sırtın zirvesi üzerinde bir nekropol alanı bulunduğu daha önceden bilinmektedir.²¹ Bu alanda, bazıları özenle süslenmiş 17 mezar yer almaktadır. Uzaklığı göz önüne alındığında (bu alana Dülük yaklaşık 3,5 km, daha küçük yerleşim yerleri ise en az 1,5 km uzaktadır) nekropolün yalnızca kutsal alanla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu ilişki, kutsal alanda bulunmuş ve Jüpiter Dolichenus'un bir rahibinden bahseden bir yazıtla da teyit edilmiştir.²² Dolayısıyla, rahipler ve ailelerinin buraya gömüldüğü varsayılabilir.

İncelemeler, rahiplere ait nekropolün daha önce bilinenden daha doğuya, yani kutsal alana doğru genişlediğini göstermiştir. Daha önce bilinmeyen altı adet kaya mezarı kaydedilmiştir. Bu mezarlar, aralarında bulunan yaklaşık 300 metrelik kısa mesafenin yanı sıra sahip oldukları şekiller nedeniyle, rahiplere ait nekropol kompleksiyle ilişkilendirilmiştir. Mezarlar, antik kuzey Suriye için tipik olup²³ sıkça belgelenen kaya mezarı şeklindedir ve mezarlara bir dromos ile eri-

20 Rifat Ergeç, *Nekropolen und Gräber in der südlichen Kommagene*, Asia Minor Studien 47 (Bonn: Rudolf Habelt, 2003).

21 Jörg Wagner, "Neue Denkmäler aus Doliche: Ergebnisse einer archäologischen Landesaufnahme im Ursprungsgebiet des Iupiter Dolichenus," *Bonner Jahrbücher* 182 (1982), 133–66; Ergeç, *Nekropolen und Gräber*, 2003.

22 Michael Blömer ve Margherita Facella, *Dülük Baba Tepesi II: Inscriptions and Sculptures from the Sanctuary of Jüpiter Dolichenus*, Dolichener und Kommagenische Forschungen 12, Asia Minor Studien 101 (Bonn: Rudolf Habelt, 2022), 109–10, no. 32.

23 Bölgede bulunan kaya mezarlarından oluşmuş mezarlık alanları için, cf. Wagner, "Neue Denkmäler aus Doliche";

şilir. Dromos, ziyaretçileri yuvarlanan taşla kapatılabilen bir kapıya yönlendirir. Kapının ardında, duvarlarında nişlerin yer aldığı en az bir mezar odası bulunmaktadır. Genellikle, bugünkü halleriyle sade görünen mezar odaları olasılıkla boyalarla renklendirilmiş, bu da mezarları ve mezar odalarının kabaca süslenmesini tamamlamıştır. Görünüşe göre boya, genellikle sıvasız duvarlara doğrudan uygulanmış, bu da boyanın kısa süre içinde yok olmasına sebep olmuş olabilir.²⁴

Daha önce bilinen, rahiplere ait nekropol alanına kıyasla, yeni keşfedilen mezarlarda daha izole bir düzen hakimdir. Net bir kronolojik sınıflandırmaya izin vermeseler de mezarların, MS 253 yılında tapınağın yıkılışından önce oluşturuldukları söylenebilir. Mezarların Roma İmparatorluğu Dönemi'ne tarihlenmesi nedeniyle ve bölgede daha önceki dönemlere ait neredeyse hiç kaya mezarı belgelenmediğinden *terminus post quem* MS birinci yüzyıldır.

F14–F18 mezarları (F14 ve F18 için bkz. Fig. 3–4), Dülük Baba Tepesi'nin güney yamacında yer alan bir nekropole dair ilk kanıtlardır. Tipik kaya mezarları gibi görünseler de mezarların iç kısmı incelenememiştir. Bununla birlikte, bu mezarların da Roma İmparatorluğu Dönemi'ne tarihlenebileceği varsayılabilir. Aynı zamanda, rahiplere ait nekropolden farklı olarak bunların kutsal alanla nasıl bir ilişkisi olduğu belirsizdir. Platonun zirvesiyle aradaki yaklaşık 1,15 kilometrelik mesafe, rahiplere ait nekropole benzer olsa da, yeni keşfedilen nekropol çok daha alçakta ve askeri alanın olduğu bölgedeki mezarların alt tarafında yer alabilecek potansiyel bir yerleşim yerine daha yakındır. Bununla birlikte, bu alanın kutsal alana giden yokuşta olduğu için mezarlık olarak seçilmiş olma ihtimali de düşünülebilir.

Karahöyük

Karahöyük, Dülük Baba Tepesi'nin kuzeydoğusunda, bir sanayi bölgesinin doğu ucunda yer alır ve yaklaşık 18 m yüksekliği (rakım: 863 m) ve 6 ha alanı ile araştırma bölgesi içindeki en büyük yerleşim alanlarından biridir (Fig. 5).²⁵ Bu tepe zaten arkeolojik sit alanı olarak değerlendirildiğinden inşaat veya tarım faaliyetleri için kullanılmamış, bu sayede özgün yüzey yapısı, tepenin zirvesinde ve batı yamacının alt kısmındaki antik mimari yapı kalıntılarıyla birlikte büyük ölçüde korunmuştur. Bununla birlikte, batı ve özellikle güney kısımlarda inşaat faaliyetleri alt yamaçlara yaklaşmıştır ve sit alanıyla iç içe geçmektedir. Tabanı koni biçiminde olan Karahöyük, kabaca daire şeklindedir ve tepenin zirvesinde yaklaşık 0,4 hektarlık oval bir alan yer almaktadır.

Yontmataş buluntuların ilk değerlendirmesi, Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'de bir yerleşim olabileceğine işaret etmektedir. Seramik malzeme üzerinde yapılan incelemelere göre, Karahöyük'ün Erken ve Geç Tunç Çağı ile Orta ve Geç Demir Çağı'nda iskan edilmiş olduğu anlaşılmaktadır (bkz. Levha 4a–c ve 5d-i). Orta ve Geç Demir Çağı'na ait bazı ince seramik parçaları da ele geçmiştir. Helenistik ya da Roma Dönemi'nden esere rastlanmadığı için Geç Antik Çağ'a kadar bir yerleşim boşluğu olduğu düşünülebilir. Bununla birlikte, Önal vd., Tunç ve Demir Çağı'nın yanı sıra Helenistik Dönem'e ait malzemede bulduklarını belirtmiştir.²⁶ Son olarak, bölgede Abbasi dönemine ait seramikler de bulunmuştur.

Ergeç, *Nekropolen und Gräber*; Michael Blömer ve Dilek Çobanoğlu, “Kommagene ve Kyrrhestike'de Roma Dönemi Kaya Oda Mezarları,” *Rifat Ergeç Armağanı: Studies Presented to Rifat Ergeç* içinde, der. Timur Demir vd. (Ankara: Bilgin Kültür Sanat, 2019), 65–82; Hüseyin Yaman, “Death in Zeugma: A Survey of the Tombs,” *Anadolu* 45 (2019), 125–68.

24 Genel olarak Doliche çevresindeki bölgede yer alan mezar resimleri üzerine, bkz. Michael Blömer, “The Diversity of Funerary Portraiture in Roman Kommagene and Cyrrhestice,” *Funerary Portraiture in Greater Roman Syria* içinde, der. Michael Blömer ve Rubina Raja, *Studies in Classical Archaeology* 6 (Turnhout: Brepols, 2019), 45–64.

25 Cf. Archi, Pecorella ve Salvini, *Gaziantep*, 76, no. 107, fig. 128; Önal vd., *Gaziantep*, 504.

26 Önal vd., *Gaziantep*, 504.

Toyocağı Höyük

Düz yerleşim olan Toyocağı Höyük, Gaziantep'in kuzeyinde yer alan, iskana yeni açılmış bir bölgenin merkezindedir ve rakımı 925 metredir. Bu alan inşaat ve yol yapım çalışmaları nedeniyle her yönden ciddi hasar görmüştür (Fig. 6).²⁷ Anakayanın üstünde yalnızca 20–30 cm kalınlığındaki sığ kültürel tabakalar, yol çalışmalarının oluşturduğu kesitlerde net bir şekilde görülebilmektedir. Bu durum, yerleşim yerinin yalnızca kısa bir süreliğine kullanılmış olabileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte, yapılan tarihlleme Helenistik Dönem, Geç Antik-Erken Bizans Dönemi'ne kadar geniş bir zaman dilimine işaret eder ve Emevi döneminden Orta Çağ'a kadar seramik buluntular da ele geçmiştir (Levha 5l, 6f, g ve 7g, h). Önal vd., Toyocağı Höyük'ün Tunç Çağı ve Roma dönemine de ait olduğunu belirtmiş olsalar da²⁸ 2022 yılında yapılan araştırmalarda bu dönemlere ait herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

Çinçin Höyük

Çinçin Höyük (veya Toçağı Höyük), Karahöyük'ün yaklaşık 2,6 km güney-güneybatısında yer almaktadır. Rakımı 880 metreye ulaşan bu höyük, yaklaşık 15 m yüksekliğindedir ve 3 hektarlık bir alanı kaplamaktadır. Bu ölçülerle boyutu Karahöyük'ün yarısı kadar olsa da Çinçin Höyük, benzer şekilde konik bir yapıya sahiptir (Fig. 7).²⁹ Kuzeybatıda bir fabrika ve kuzeydoğuda devam eden inşaat çalışmaları için açılan yollar, höyüğü belirgin bir şekilde çevrelemiştir. Yamaçta inşaat atıkları ve çöpler de birikmiştir. Höyük zirvesi yaklaşık 0,25 hektardır ve oval biçimindedir. Höyüğün batı ve kuzey yamaçları ovaya dik bir şekilde inerken güney ve doğu yamaçları daha az eğimlidir.

Şu ana kadar yapılan incelemeler, yerleşim yerinin kesintisiz bir şekilde kullanıldığına dair bir kanıt sunmamaktadır (Levha 2d-e, 3e ve 4e-g). Çinçin Höyük'ten elde edilen objeler, Neolitik Dönem'den Erken ve Geç Tunç Çağı'na, Geç Demir Çağı'ndan Geç Antik-Erken Bizans Dönemi'ne (yakl. MS beşinci ila altıncı yüzyıl) kadar geniş bir zaman dilimine tarihlenmektedir. Ayrıca, bölgede öğütme taşından yapılmış aletler de sıklıkla bulunmuştur. Bununla birlikte Önal vd., Çinçin Höyük yerleşimini yalnızca MÖ üçüncü binyıla tarihlenmektedir.³⁰

Bedirkent Höyük

Bedirkent Höyük (Bedirköy Höyük), 6 m yüksekliğinde (rakım: 830 m), yaklaşık 1 ha taban alanına sahip, oldukça düz bir yerleşim höyüğüdür (Fig. 8).³¹ Özel mülkiyet olan tepe şu anda zeytin ağaçları ile kaplıdır.

Bedirkent Höyük'te bulunan eserler arasında; ayaklara doğru incelen bacaklara sahip, dişil özellikleriyle dikkat çeken, oturmuş bir insan figürü (Fig. 9a–b) ve benzer bir figürün sağ bacağının bir kısmı olarak değerlendirilebilecek bir parça olmak üzere iki figürün parçası öne çıkmaktadır. Her iki parça da yüzeyi hafifçe cilalanmış kilden yapılmıştır ve yaklaşık aynı büyüklükte olan, oturmuş iki figürü temsil etmektedir. Aynı yerleşim yerinde neredeyse aynı formda iki figür parçasının bulunmuş olması, bu tür figürlerin sık üretildiğini düşündürmektedir. Karşılaştırmalı örnekler, bunların Kalkolitik Dönem'e tarihlenirilebileceğini göstermektedir.³²

27 Cf. Önal vd., *Gaziantep*, 503.

28 Önal vd., *Gaziantep*, 503.

29 Archi, Pecorella ve Salvini, *Gaziantep*, 59–60, no. 45 ("Cincin"); Önal vd., *Gaziantep*, 502.

30 Önal vd., *Gaziantep*, 502.

31 Archi, Pecorella ve Salvini, *Gaziantep*, 55, no. 30, fig. 50; Önal vd., *Gaziantep*, 501.

32 Cf. Nadja Cholidis and Lutz Martin, *Der Tell Halaf und sein Ausgräber Max Freiherr von Oppenheim: Kopf hoch! Mut hoch! und Humor hoch!* (Mainz, Philipp von Zabern, 2002), fig. 26 sağ; konu ile ilgili genel bilgi için, bkz. Ellen H. Belcher, "Embodiment of the Halaf: Sixth Millennium Figurines from Northern Mesopotamia," (Doktora

Parçaların ilk değerlendirmesi, yerleşim yerinin Kalkolitik Dönem’de ve Erken Tunç ile Geç Tunç Çağı’nda kullanılmış olduğuna işaret etmektedir. Bununla birlikte, Neolitik Dönem’e ait birkaç buluntu da saptanmıştır (Levha 3d, 5b ve 7f). Ayrıca, bölgede en azından Orta Demir Çağı ve Geç Antik Çağ’da de yerleşim olmuştur. Erken Tunç Çağı tarihlendirmesi, Önal vd.’nin bulgularıyla örtüşse de³³ Archi vd. tarafından Roma dönemine yapılan tarihlendirmeye ilgili herhangi bir kanıt bulunamamıştır.³⁴

Aktoprak Höyük

Aktoprak Höyük, Şehitkamil’in sanayi bölgesinin kuzey ucunda yer almaktadır (Fig. 10).³⁵ Yaklaşık 20 m yükseklikteki bu etkileyici tepe, 3 hektarlık boyutuyla kuzey ve batı yönlerinde dik bir eğime sahiptir. Tepenin batıya bakan eteğindeki tarla, çok sayıda çakmaktaşı alet barındırması bakımından dikkat çekicidir. Bu aletler, Aktoprak Höyük’ün hem Paleolitik Çağ’a hem de ele geçen bazı Byblos uçları sebebiyle Çanak Çömleksiz Neolitik Çağ’a (PPNB) tarihlendiğini göstermektedir.³⁶ Ayrıca bölgede çeşitli yontmataş eserler, baltalar, obsidyen objeler ve öğütme taşları da bulunmuştur. Bulunan seramikler Neolitikten Kalkolitik Dönem’e, Erken, Orta ve Geç Tunç Çağı’na ve muhtemelen Erken ve Orta Demir Çağı’na kadar tarihlenebilir. Bu durum, belirtilen dönemler arasında kesintisiz bir yerleşimin olabileceğini göstermektedir (bkz. Levha 1a, 2a–c, 2f–i, 3a–c, 3f–j, 4d, 5a–c, j–k, 6b, ve 7a–c, e, i–l). Demir Çağı ile MÖ birinci yüzyıla tarihlenen Helenistik Dönem seramikleri arasında bir hiatus olduğu varsayılabilir. Helenistik Dönem’den Orta Çağ’a kadar ikinci bir kesintisiz yerleşim dönemi olabileceği, Roma Dönemi’ne ait yüksek kaliteli seramikler ve Geç Antik Çağ’dan Orta Çağ’a kadar tarihlenen buluntularla desteklenmektedir. Bununla birlikte, Önal vd. Aktoprak Höyük’ü sadece Tunç ve Demir Çağı’na tarihlendirmektedir.³⁷

Erikli Höyük

Erikli Höyük (veya Ceydeyli Höyük) yaklaşık 4 ha büyüklüğe ve 20 m yüksekliğe (rakım: 960 m) sahiptir ve doğal bir yükselti gibi görünmektedir. Üzerinde büyük olasılıkla bir sur veya karmaşık bir yapı bulunmuş olabileceği düşünülmektedir (Fig. 11).³⁸ Bu düşüncenin temeli, günümüzde Erikli Höyük üzerinde farklı tarlaları ayıran, birkaç metre genişliğinde ve yüksekliğinde çok sayıda işlenmiş bazalt blokun bulunmasıdır. Söz konusu blokların sadece bu amaçla üretilip taşındığı fikri göz ardı edilebilir.

Bölgede ayrıca öğütme taşından çekiç taşı parçaları gibi çeşitli aletler de bulunmuştur. Güneydoğu yönündeki tepenin eteğinde bulunan çok sayıda yontmataş aletin olasılıkla Paleolitik Dönem’e ait olabileceği, ancak Neolitik ve Kalkolitik Dönemlerde kesin olarak kullanıldığı düşünülebilir. Daha geç döneme tarihlenen buluntular, Erken Tunç Çağı’ndan Helenistik Dönem’e kadar olan süreçte (Erken Demir Çağı hariç) muhtemelen kesintisiz bir yerleşim olabileceğine işaret etmektedir. En çok bu dönemlerden buluntulara rastlanmıştır. Sonrasında, Erikli Höyük’te yalnızca Emevi ve Abbasi dönemlerinde yerleşim olduğu anlaşılmaktadır. Buna karşılık Önal vd.,

tezi, Columbia University, 2014).

33 Önal vd., *Gaziantep*, 501.

34 Archi, Pecorella ve Salvini, *Gaziantep*, 55.

35 Archi, Pecorella ve Salvini, *Gaziantep*, 68, no. 74, fig. 95 (“Gücege”); Önal vd., *Gaziantep*, 515.

36 Cf. Makoto Arimura, *The Neolithic Lithic Industry at Tell Ain el-Kerkh*, Excavation Reports of Tell el-Kerkh, Northwestern Syria 1, Al-Shark 4 (Oxford: Archaeopress, 2020), 43, fig. 2.18.

37 Önal vd., *Gaziantep*, 515.

38 Archi, Pecorella ve Salvini, *Gaziantep*, 58, no. 41, fig. 61 (“Ceğde”); Önal vd., *Gaziantep*, 513.

Erikli Höyük’ü Tunç ve Demir Çağı’na, Archi vd. ise sadece Demir Çağı’na tarihlemektedir.³⁹

Sonuç

Şimdiye kadarki yüzey araştırmasının değerlendirilmesinde bazı ön sonuçlar elde edilmiştir. Dülük Baba Tepesi’yle ilgili olarak, rahip nekropolü olarak bilinen kaya mezarlarının, daha önce düşünülen çok daha geniş bir alana, tapınağa doğru yayıldığı anlaşılmıştır. Bu durum, tapınak ile nekropol arasında, büyük olasılıkla rahiplere ve belki de aile üyelerine ait gömülerle daha güçlü bir bağlantıya işaret etmektedir. Buna ek olarak, tepenin güney yamacında, olası yerleşim alanlarına daha yakın bir mesafede, ikinci bir nekropol daha bulunmaktadır. Ayrıca Geç Antik Çağ’dan itibaren tepeden ekonomik anlamda daha fazla yararlanılmış olabileceği ifade edilmektedir. Şimdiye kadar incelenen alanlarda beklenmedik bir şekilde Demir Çağı ve Helenistik Dönem’e ait izlerin bulunmamış olması da elde edilen sonuçlardan biridir.

	1. Dülük Baba Tepesi	2. Karahöyük	3. Toyocağı Höyük	4. Çiçin Höyük	5. Bedirkent Höyük	6. Aktoprak Höyük	7. Erikli Höyük
Paleolitik	D, S?					S?	S?
Neolitik	D	S?		S	S?	S	S
Kalkolitik					S	S	S
Erken Tunç Çağı		S		X, S	X, S	S	S
Orta Tunç Çağı						S	S
Geç Tunç Çağı		S		S	S	S	S
Tunç Çağı (Genel)		X, S	X	S	S	X, S	X, S
Erken Demir Çağı						S?	
Orta Demir Çağı		S			S	S	S
Geç Demir Çağı	D	S		S			S
Demir Çağı (Genel)	D	X, S		S	S	X, S	O, X, S
Helenistik	D	X	S			S	S
Roma	D, S		X		O	S	
Geç Antik - Erken Bizans	D, S	S	S	S	S	S	
Emeviler	D	S	S			S	S
Abbasiler	D	S	S			S	S
Geç Orta Çağ / Erken Modern	D		S			S	

Tablo 1: Archi vd. 1971 (O) ve Önal vd. 2007 (X) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda, Dülük Baba Tepesi (D) ve “Fırtına Tanrısı’nın Toprakları Yüzey Araştırması” (S = kesin tarihleme, S? = olası tarihleme) çalışmalarının şematik incelemesi.

Şehitkamil’de yapılan kapsamlı yüzey araştırmaları sayesinde bu bölgede, daha önce nadi-

³⁹ Archi, Pecorella ve Salvini, *Gaziantep*, 58; Önal vd., *Gaziantep*, 513.

ren belgelenmiş veya bahsedilmiş olan erken dönemler olan Neolitik (Dülük Baba Tepesi hariç) ve Kalkolitik dönemlerdeki yerleşimlerle ilgili kapsamlı bilgi edinilebilmiştir.⁴⁰ Bu durum, Archi vd. ile Önal vd. tarafından bahsedilmeyen, ancak araştırma yapılan alanlarda nispeten iyi belgelenmiş Roma sonrası dönemler için de geçerlidir.

“Fırtına Tanrısının Toprakları Yüzey Araştırması”na dair daha kapsamlı araştırmalarla ilgili hedefler açısından, Erken Demir Çağı’nın henüz kesin olarak kanıtlanamadığı ancak Orta ve Geç Demir Çağlarının nicelik ve nitelik olarak iyi bir şekilde ortaya konduğu görülmektedir.⁴¹ Karahöyük ve Erikli Höyük, gerek boyutları gerekse Orta ve Geç Demir Çağı’nda kesintisiz iskan potansiyelleri ile, Dülük Baba Tepesi’ndeki fırtına tanrısı tapınağıyla daha yakından ilişkili olabilir. Ayrıca, Karahöyük’ten şimdiye kadar Helenistik bir yerleşime dair hiçbir kanıt elde edilememiş olması, Lipiński’nin Dülük/Keber Tepe’de Helenistik Dönem öncesinde öncül bir yerleşim yeri bulunabileceğine dair tezini desteklemektedir.

Son olarak, bu proje kapsamında elde edilen belki de en önemli sonuç, özellikle Toyocağı Höyük ve Karahöyük’ü tehdit eden inşaat faaliyetlerinin belgelenebilmesi ve bu alanların tamamen yok olmaması için tarihi eserlerin korunmasıyla ilgilenen yerel ofisin bilgilendirilebilmesidir.

Teşekkürler

Her şeyden önce, yüzey araştırmasını onayladıkları için Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Türkiye Eski Eserler Müdürlüğüne teşekkür ederiz. Deutsche Orient-Gesellschaft’ın cömert desteği olmasaydı, bu önemli sonuçları daha projenin ilk yılında yayınlamamız mümkün olmazdı. Ayrıca, Türkiye Eski Eserler Müdürlüğü temsilcisi İsmail Sarıpınar’a ilk sezonun bürokratik sürecinin sorunsuz geçmesi için gösterdiği yoğun çabalardan ötürü teşekkür ederiz. Doliche kazı evinde ekibimizi sıcak bir şekilde karşılayan ve hem teknik hem de diğer materyalleri sağlayarak küçük araştırmamızı tüm katılımcılar için çok keyifli bir hale getiren Prof. Dr. Engelbert Winter’a da teşekkürlerimizi sunarız. Neyse ki Dilek Çobanoğlu’nun yerel bürokratik işler konusunda uzun yıllara dayanan deneyiminden faydalanabildik, bu da ekibimizi çok fazla zaman kaybetmekten ve potansiyel sorunlardan kurtardı. İlk sezon Birgül Öğüt yönetiminde, Kaan Oytun Arabacı, Gamze Kaynak, Matthias Lange, Ayşenur Pala ve Şehriban Yüksel ile 19.09. - 09.10.2022 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

40 Cf. Öğüt, “Zum Stand der archäologischen Forschungen.”

41 Diğer yüzey araştırmalarının hiçniri Demir Çağı dönemleri arasında ayırım yapmamıştır.

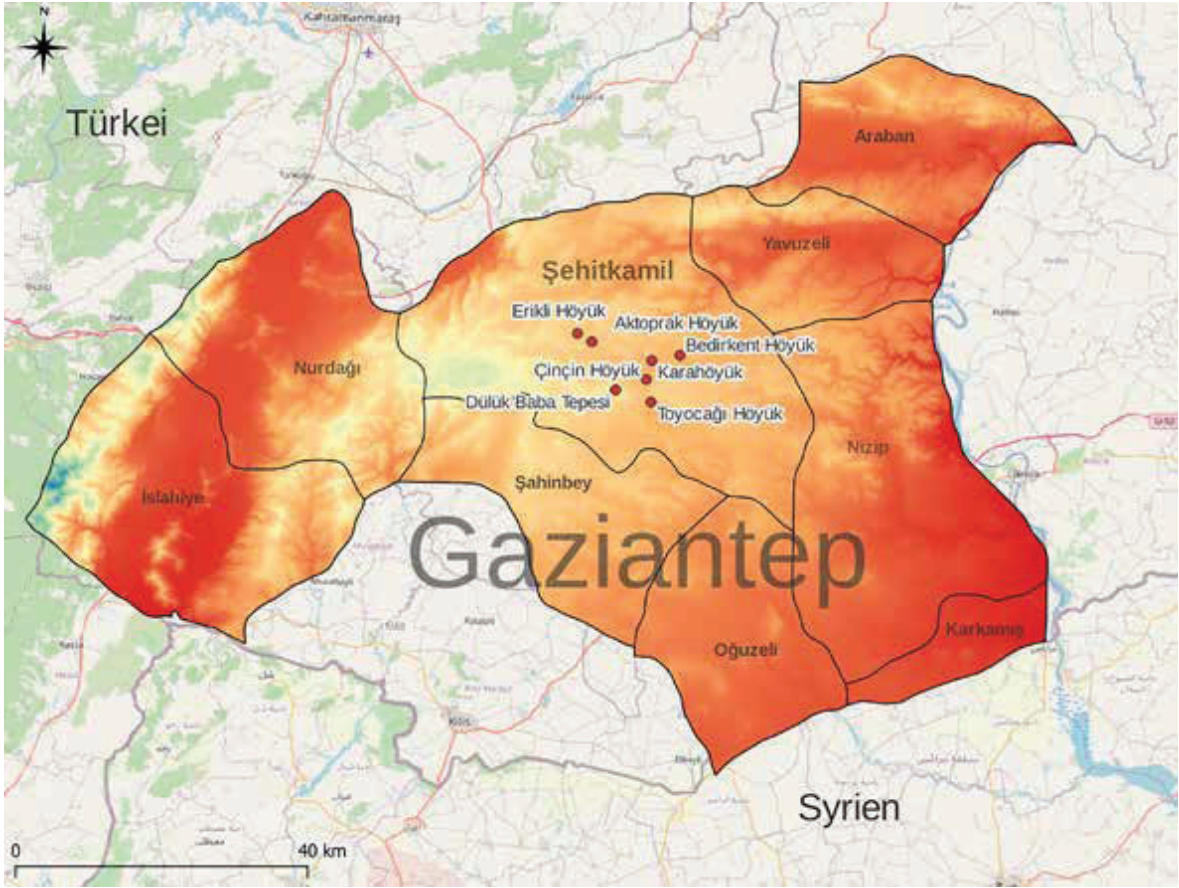

Fig. 1: Map of Şehikamil in the Province Gaziantep with the surveyed sites (by Birgül Ögüt, Basemap: Openstreetmap)
Fig. 1: İncelenen alanların yer aldığı Gaziantep ili Şehikamil haritası (Birgül Ögüt, Basemap: Openstreetmap)

Fig. 2a: Rock-cut tomb F9.

Fig. 2a: Kaya mezarı F9.

Fig. 2b: Ground plan in tomb F9.

Fig. 2b: Mezar F9'un taban planı.

Fig. 3: Entrance to tomb F14.
Fig. 3: Mezar F14'ün girişi.

Fig. 4: Entrance to tomb F18.
Fig. 4: Mezar F18'in girişi.

Fig. 5: Satellite image of Karahöyük (Basemap: <https://earthexplorer.usgs.gov>).
Fig. 5: Karahöyük'ün uydu görüntüsü (Basemap: <https://earthexplorer.usgs.gov>).

Fig. 6: Satellite image of Toyocağı Höyük (Basemap: <https://earthexplorer.usgs.gov>).
Fig. 6: Toyocağı Höyük'ün uydu görüntüsü (Basemap: <https://earthexplorer.usgs.gov>).

Fig. 7: Satellite image of Çiğin Höyük (Basemap: <https://earthexplorer.usgs.gov>).
Fig. 7: Çiğin Höyük'ün uydu görüntüsü (Basemap: <https://earthexplorer.usgs.gov>).

Fig. 8: Satellite image of Bedirkent Höyük (Basemap: <https://earthexplorer.usgs.gov>).
Fig. 8: Bedirkent Höyük'ün uydu görüntüsü (Basemap: <https://earthexplorer.usgs.gov>).

Fig. 9a: Frontal view of a figurine from Bedirkent Höyük.
Fig. 9a: Bedirkent Höyük'ten bir figürinin önden görünümü.

Fig. 9b: Sideview of a figurine from Bedirkent Höyük.
Fig. 9b: Bedirkent Höyük'ten bir figürinin yandan görünümü.

Fig. 10: Satellite image of Aktoprak Höyük (Basemap: <https://earthexplorer.usgs.gov>).
Fig. 10: Aktoprak Höyük'ün uydu görüntüsü (Basemap: <https://earthexplorer.usgs.gov>).

Fig. 11: Satellite image of Erikli Höyük (Basemap: <https://earthexplorer.usgs.gov>).
Fig. 11: Erikli Höyük'ün uydu görüntüsü (Basemap: <https://earthexplorer.usgs.gov>).

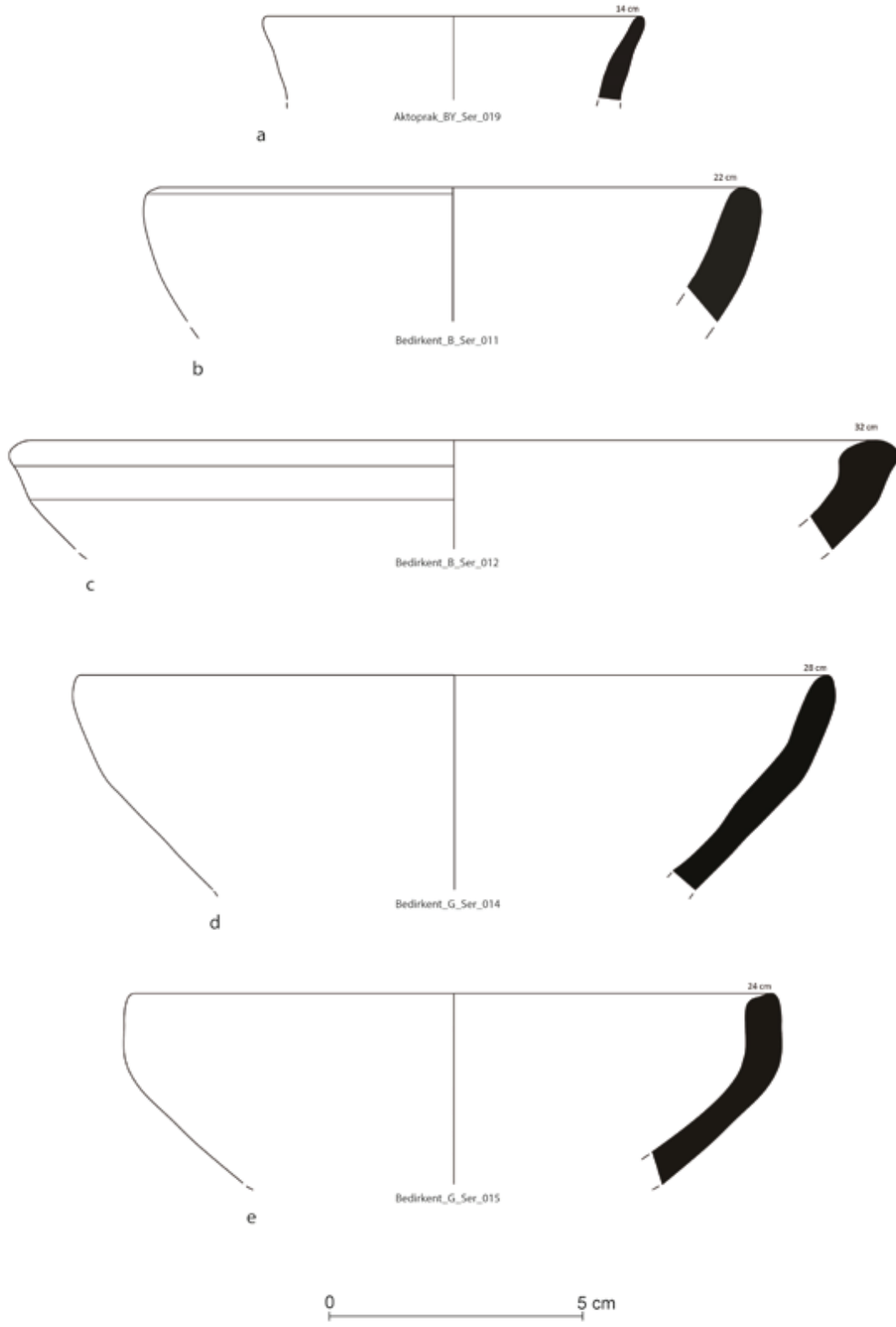

Plate 1: Selected Neolithic Pottery.
 Levha 1: Neolitik çanak çömleklerinden seçmeler.

Plate	Find number	Preliminary dating	Ø	Ware	Surface treatment
1a	Aktoprak_BY_Ser_019	Neolithic	140 mm	Dark sherd, with a lot of chaff and little medium coarse lime, porous, soft fired	Surface outside with dark brown color coating, lightly polished
1b	Bedirkent_B_Ser_011	Neolithic	220 mm	Brown sherd, with a lot of chaff and a few fine stones, very porous, soft to medium hard fired	Surface inside and outside with reddish slip, chaff imprints clearly visible
1c	Bedirkent_B_Ser_012	Neolithic	320 mm	Brown sherd, with little chaff and a few fine stones, porous, fired medium-hard	Surface inside and outside with red color coating, slightly polished
1d	Bedirkent_G_Ser_014	Neolithic	280 mm	Brown sherd, with a lot of coarse chaff, many fine stones and a lot of fine lime, core dark, very porous, soft to medium hard fired	Surface clay base inside and outside, chaff marks clearly visible
1e	Bedirkent_G_Ser_015	Neolithic	240 mm	Brown sherd, with little chaff and a few fine stones, porous, fired medium-hard	Surface inside and outside with self-slip, smoothed

Levha	Buluntu numarası	Ön tarihleme	Ø	Hamur	Yüzev tekniği
1a	Aktoprak_BY_Ser_019	Neolitik	140 mm	Koyu hamur, yoğun saman ve az miktarda orta/iri kireç katkılı, gözenekli, yumuşak pişme	Dış yüzev koyu kahverengi astarlı, yumuşak açkılı
1b	Bedirkent_B_Ser_011	Neolitik	220 mm	Kahverengi hamur, yoğun saman ve az sayıda taşçık katkılı, çok gözenekli, yumuşak-orta sert pişme	İç ve dış yüzev kırmızı astarlı, saman izleri belirgin
1c	Bedirkent_B_Ser_012	Neolitik	320 mm	Kahverengi hamur, seyrek saman ve az sayıda taşçık katkılı, gözenekli, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev kırmızı astarlı, yumuşak açkılı
1d	Bedirkent_G_Ser_014	Neolithic	280 mm	Kahverengi hamur, yoğun saman, çok sayıda taşçık ve kireç katkılı, orta kısmı daha koyu renkli, çok gözenekli, yumuşak-orta sert pişme	İç ve dış yüzev yalın, saman izleri belirgin
1e	Bedirkent_G_Ser_015	Neolithic	240 mm	Kahverengi hamur, seyrek saman ve az sayıda taşçık katkılı, gözenekli, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev kendinden astarlı, açkılı

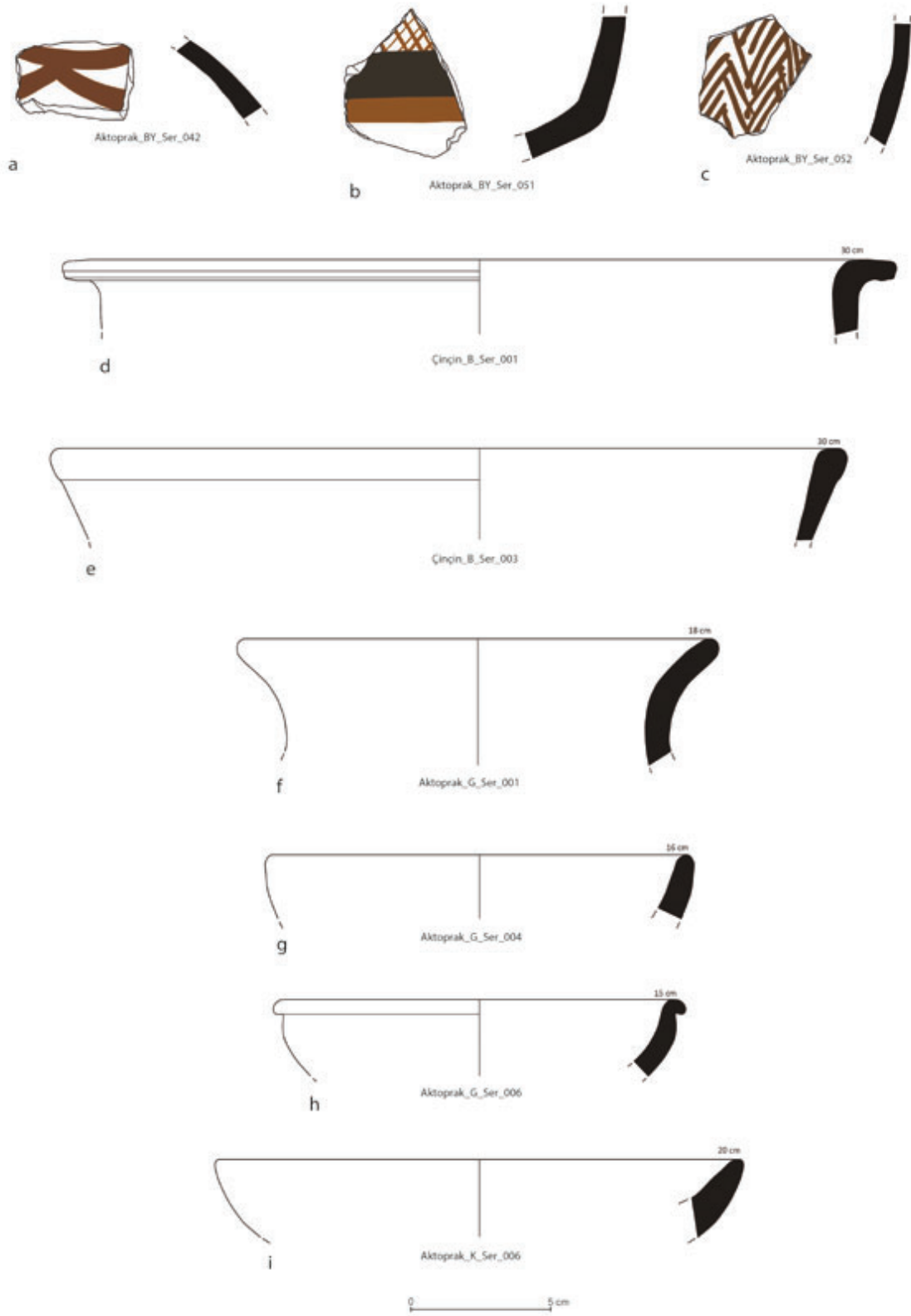

Plate 2: Selected Chalcolithic Pottery.
Levha 2: Kalkolitik çanak çömleklerinden seçmeler.

Plate	Find number	Preliminary dating	Ø	Ware	Surface treatment
2a	Aktoprak_BY_Ser_042	Ubaid?		Beige-orange sherd, with little very fine lime, small stones and very little fine chaff, fine pores, medium hard fired	Surface inside and outside clay base, outside slightly smoothed, painting: 2.5 YR 2.5/1 reddish black
2b	Aktoprak_BY_Ser_051	Late Halaf		Light beige sherd, with very little fine lime and very little very fine chaff, hardly any pores, medium to hard fired	Surface inside and outside clay base, outside slightly smoothed, painting: 7,5 YR 2,5/1 black and 5 YR 4/6 yellowish red
2c	Aktoprak_BY_Ser_052	Halaf		Light beige sherd, with very little fine lime and very little very fine chaff, hardly any pores, medium to hard fired	Surface inside and outside clay base, outside slightly smoothed, painting: 5 YR 3/2 Dark reddish brown
2d	Çinçin_B_Ser_001	Chalcolithic	300 mm	Reddish-brown sherd, with many fine stones, few pores, hard fired	Surface inside clay base, outside with still faintly recognizable painting in beige and red, polished
2e	Çinçin_B_Ser_003	Chalcolithic	300 mm	Brown sherd, with many small stones and mica, porous, medium hard fired	Surface inside and outside with self-slip
2f	Aktoprak_G_Ser_001	Chalcolithic	180 mm	Brown sherd, with a lot of coarse chaff, few small stones, porous, soft to medium hard fired	Surface inside and outside clay base, chaff imprints well visible
2g	Aktoprak_G_Ser_004	Chalcolithic	160 mm	Brown sherd, with a lot of coarse chaff, few small stones, porous, soft to medium hard fired	Surface inside and outside clay base, chaff imprints well visible
2h	Aktoprak_G_Ser_006	Chalcolithic	150 mm	Brown sherd, with a lot of coarse chaff, few small stones, very little fine lime, porous, soft to medium hard fired	Surface inside and outside clay base, chaff imprints well visible
2i	Aktoprak_K_Ser_006	Chalcolithic	200 mm	Brown sherd, with a lot of coarse chaff, few small stones, porous, soft to medium hard fired	Surface inside and outside clay base, chaff imprints well visible

Levha	Buluntu numarası	Ön tarihleme	Ø	Hamur	Yüzev tekniği
2a	Aktoprak_BY_Ser_042	Ubaid?		Bej-turuncu hamur, seyrek ince kireç, küçük taşçık ve çok az ince saman katkılı, ince gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzev yalın, dış yüzev hafifçe düzeltilmiş, boya: 2.5 YR 2.5/1 kırmızımsı siyah
2b	Aktoprak_BY_Ser_051	Geç Halaf		Açık bej hamur, çok az ince kireç ve çok az çok ince saman katkılı, gözeneksiz, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev yalın, dış yüzev hafifçe düzeltilmiş, boya: 7,5 YR 2,5/1 siyah ve 5 YR 4/6 sarımsı kırmızı
2c	Aktoprak_BY_Ser_052	Halaf		Açık bej hamur, çok az ince kireç ve çok az çok ince saman katkılı, gözeneksiz, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev yalın, dış yüzev hafifçe düzeltilmiş, boya: 5 YR 3/2 koyu kırmızımsı kahverengi
2d	Çinçin_B_Ser_001	Kalkolitik	300 mm	Kırmızımsı kahverengi hamur, yoğun taşçık katkılı, az gözenekli, sert pişme	İç yüzev yalın, dışta çok silik bej ve kırmızı boya kalıntısı, açık
2e	Çinçin_B_Ser_003	Kalkolitik	300 mm	Kahverengi hamur, yoğun taşçık ve mika katkılı, gözenekli, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev kendinden astarlı
2f	Aktoprak_G_Ser_001	Kalkolitik	180 mm	Kahverengi hamur, yoğun iri saman parçaları, az sayıda taşçık katkılı, gözenekli, yumuşak-orta sert pişme	İç ve dış yüzev yalın, saman izleri belirgin
2g	Aktoprak_G_Ser_004	Kalkolitik	160 mm	Kahverengi hamur, yoğun iri saman parçaları, az sayıda taşçık katkılı, gözenekli, yumuşak-orta sert pişme	İç ve dış yüzev yalın, saman izleri belirgin
2h	Aktoprak_G_Ser_006	Kalkolitik	150 mm	Kahverengi hamur, yoğun iri saman parçaları, az sayıda taşçık, çok az ince kireç katkılı, gözenekli, yumuşak-orta sert pişme	İç ve dış yüzev yalın, saman izleri belirgin
2i	Aktoprak_K_Ser_006	Kalkolitik	200 mm	Kahverengi hamur, yoğun iri saman parçaları, az sayıda taşçık katkılı, gözenekli, yumuşak-orta sert pişme	İç ve dış yüzev yalın, saman izleri belirgin

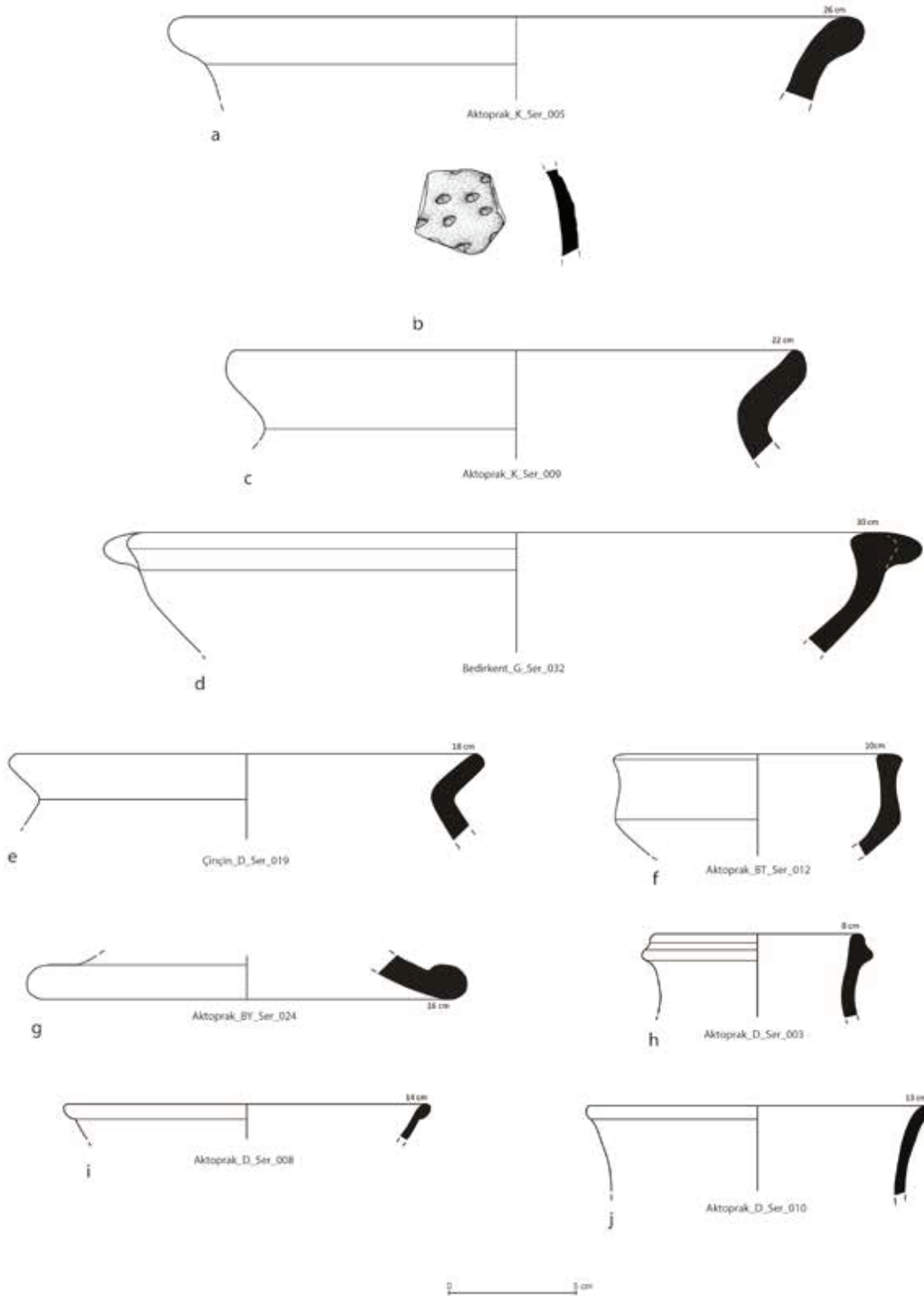

Plate 3: Selected Early Bronze Age Pottery.
 Levha 3. Erken Tunç Çağı çanak çömleklerinden seçmeler.

Plate	Find number	Preliminary dating	Ø	Ware	Surface treatment
3a	Aktoprak_K_Ser_005	Early Bronze Age	260 mm	Beige sherd, with little chaff, fine stones and very little fine lime, slightly porous, medium hard fired	Surface inside and outside reddish-orange, core dark
3b	Aktoprak_K_Ser_008	Early Bronze Age		Brown body with little chaff, fine stones and very few fine quartz particles, very fine pores, medium hard fired	Surface reddish-orange inside and outside, core dark, decorated with simple stick impressions.
3c	Aktoprak_K_Ser_009	Early Bronze Age	220 mm	Reddish-brown sherd, with little chaff, fine stones and very few fine quartz particles, porous, medium-hard fired	Surface inside and outside with light slip
3d	Bedirkent_G_Ser_032	Early Bronze Age	300 mm	Reddish sherd, with much fine and little coarse lime, little fine chaff, porous, medium hard fired	Surface inside and outside clay base
3e	Çinçin_D_Ser_019	Early Bronze Age	180 mm	Light brown sherd, with a lot of chaff, little fine lime and a few fine stones, porous, medium-hard fired	Surface inside and outside with self-slip, smoothing traces visible
3f	Aktoprak_BT_Ser_012	Early Bronze Age	100 mm	Brown body, with a lot of medium coarse lime and a little very fine mica, hardly any pores, medium hard fired	Surface inside and outside red slip, lightly polished
3g	Aktoprak_BY_Ser_024	Early Bronze Age	160 mm	Brown sherd, with little chaff and medium coarse lime and very few fine stones, slightly porous, medium hard fired	Surface inside and outside clay base
3h	Aktoprak_D_Ser_003	Early Bronze Age	80 mm	Beige sherd, with little chaff and medium coarse lime and very few fine stones, porous, medium hard fired	Surface inside and outside clay base
3i	Aktoprak_D_Ser_008	Early Bronze Age	140 mm	Beige sherd, with little, very fine lime and very fine mica, no pores, very hard fired	Surface inside and outside clay base, smoothed
3j	Aktoprak_D_Ser_010	Early Bronze Age	130 mm	Beige sherd, with little very fine lime and fine mica, no pores, very hard fired	Surface inside and outside clay base

Levha	Buluntu numarası	Ön tarihleme	Ø	Hamur	Yüzey tekniği
3a	Aktoprak_K_Ser_005	Erken Tunç Çağı	260 mm	Bej hamur, az miktarda saman, taşçık ve çok az ince kireç katkılı, az gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzey kırmızımsı turuncu, koyu renkli öz
3b	Aktoprak_K_Ser_008	Erken Tunç Çağı		Kahverengi hamur, az miktarda saman, taşçık ve çok az çok ince kuvars katkılı, çok ince gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzey kırmızımsı turuncu, koyu renkli öz, basit çubuk baskı bezeme
3c	Aktoprak_K_Ser_009	Erken Tunç Çağı	220 mm	Kırmızımsı kahverengi hamur, az miktarda saman, taşçık ve çok az çok ince kuvars katkılı, gözenekli, orta-sert pişme	İç ve dış yüzey açık renk astarlı
3d	Bedirkent_G_Ser_032	Erken Tunç Çağı	300 mm	Kırmızımsı hamur, yoğunlukla ince ve az miktarda iri kireç, seyrek ince saman katkılı, gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzey yalın
3e	Çinçin_D_Ser_019	Erken Tunç Çağı	180 mm	Açık kahverengi hamur, yoğun saman, az miktarda ince kireç ve az sayıda taşçık katkılı, gözenekli, orta-sert pişme	İç ve dış yüzey kendinden astarlı, düzeltme izleri görülüyor
3f	Aktoprak_BT_Ser_012	Erken Tunç Çağı	100 mm	Kahverengi hamur, yoğun miktarda orta irilikte kireç ve az miktarda ince mika katkılı, gözeneksiz, orta sert pişme	İç ve dış yüzey kırmızı astarlı, hafifçe parlatılmış
3g	Aktoprak_BY_Ser_024	Erken Tunç Çağı	160 mm	Kahverengi hamur, az miktarda saman, orta yoğunlukta iri kireç ve çok az taşçık katkılı, seyrek gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzey yalın
3h	Aktoprak_D_Ser_003	Erken Tunç Çağı	80 mm	Bej hamur, az miktarda saman, orta yoğunlukta iri kireç ve çok az taşçık katkılı, gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzey yalın
3i	Aktoprak_D_Ser_008	Erken Tunç Çağı	140 mm	Bej hamur, az miktarda çok ince kireç ve çok ince mika katkılı, gözeneksiz, çok sert pişme	İç ve dış yüzey yalın, düzeltilmiş
3j	Aktoprak_D_Ser_010	Erken Tunç Çağı	130 mm	Bej hamur, az miktarda çok ince kireç ve ince mika katkılı, gözeneksiz, çok sert pişme	İç ve dış yüzey yalın

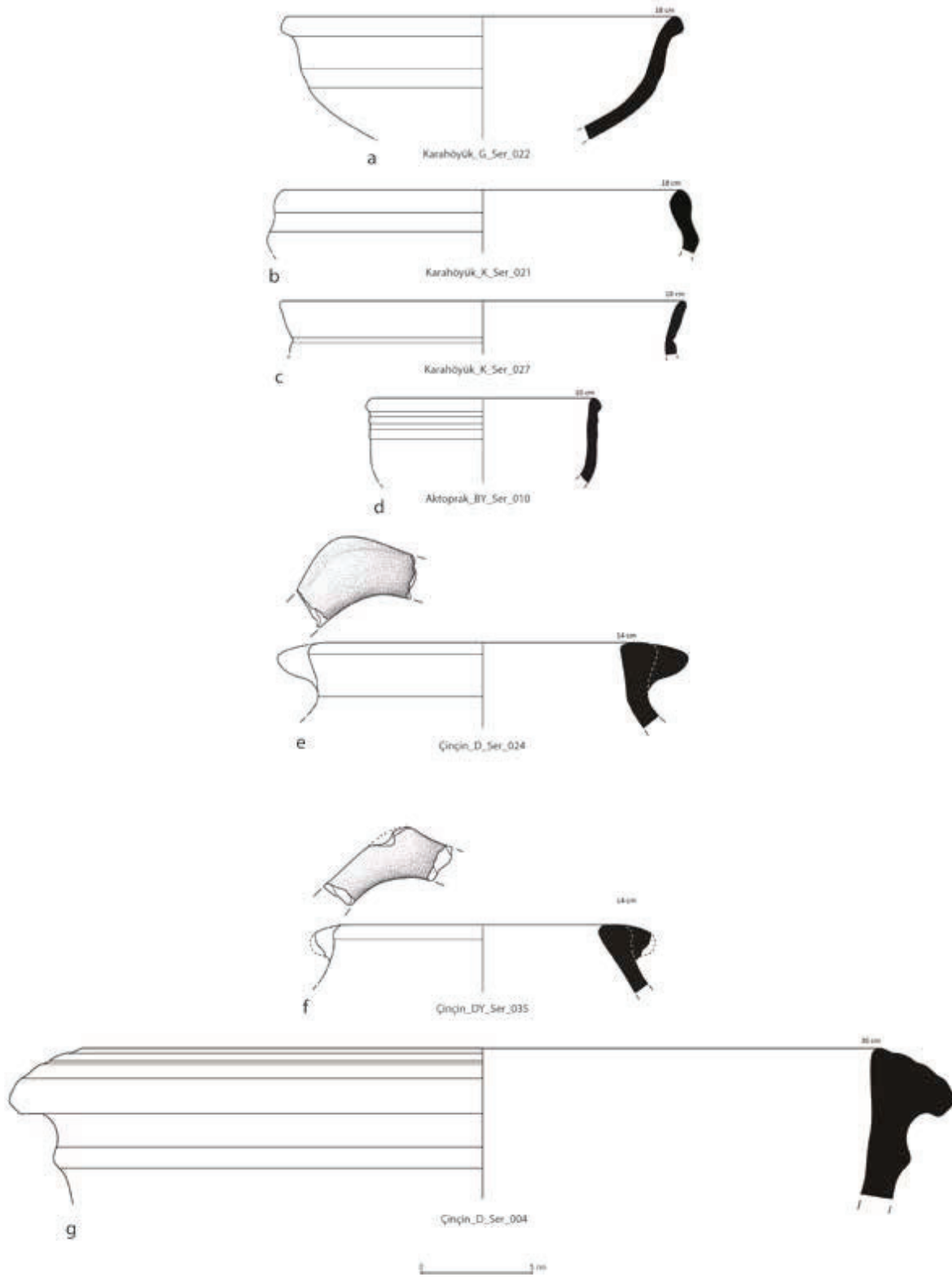

Plate 4: Selected Early Bronze Age and Iron Age Pottery.
 Levha 4: Erken Tunç Çağı ve Demir Çağı çanak çömleklerinden seçmeler.

Plate	Find number	Preliminary dating	Ø	Ware	Surface treatment
4a	Karahöyük_G_Ser_022	Early Bronze Age	180 mm	Dark beige body, with much fine lime, little coarse lime and few small stones, slightly porous, hard fired	Surface inside and outside with self-slip
4b	Karahöyük_K_Ser_021	Early Bronze Age	180 mm	Brown body, with little fine lime and stones, slightly porous, fired medium hard	Surface inside and outside clay base
4c	Karahöyük_K_Ser_027	Early Bronze Age II	180 mm	Beige sherd, with a lot of fine lime and a few small stones, porous, medium hard fired	Surface inside and outside with light slip
4d	Aktoprak_BY_Ser_010	Early Bronze Age II	100 mm	Light beige sherd, with little chaff, fine stones and very little fine lime, very porous, soft to medium hard fired	Surface inside and outside clay base
4e	Çinçin_D_Ser_024	Early Bronze Age III	140 mm	With little fine chaff, little fine lime and very little fine mica	Surface inside and outside with light slip
4f	Çinçin_DY_Ser_035	Early Bronze Age III	120 mm	Brown sherd, with a lot of fine chaff, few small stones, fine mica and lime, few pores, hard fired	Surface inside and outside with self-slip, slightly polished
4g	Çinçin_D_Ser_004	Iron Age	360 mm	Brown sherd, with a lot of chaff, many small stones and fine lime, porous, medium hard fired	Surface inside and outside with light slip, outside slightly polished

Levha	Buluntu numarası	Ön tarihleme	Ø	Hamur	Yüzev tekniği
4a	Karahöyük_G_Ser_022	Erken Tunç Çağı	180 mm	Koyu bej hamur, yoğun ince kireç, az miktarda iri kireç ve az miktarda taşçık katkılı, az gözenekli, sert pişme	İç ve dış yüzev kendinden astarlı
4b	Karahöyük_K_Ser_021	Erken Tunç Çağı	180 mm	Kahverengi hamur, az miktarda ince kireç ve taşçık katkılı, az gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzev yalın
4c	Karahöyük_K_Ser_027	Erken Tunç Çağı II	180 mm	Bej hamur, yoğun ince kireç ve çok az taşçık katkılı, gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzev açık renk astarlı
4d	Aktoprak_BY_Ser_010	Erken Tunç Çağı II	100 mm	Az miktarda ince saman, az miktarda ince kireç ve çok az ince mika katkılı	İç ve dış yüzev yalın
4e	Çinçin_D_Ser_024	Erken Tunç Çağı III	140 mm	Az miktarda ince saman, az miktarda ince kireç ve çok az ince mika katkılı	İç ve dış yüzev açık renk astarlı
4f	Çinçin_DY_Ser_035	Erken Tunç Çağı III	120 mm	Kahverengi hamur, yoğun ince saman, seyrek taşçık, ince mika ve kireç katkılı, çok az gözenekli, sert pişme	İç ve dış yüzev kendinden astarlı, hafifçe parlatılmış
4g	Çinçin_D_Ser_004	Demir Çağı	360 mm	Kahverengi hamur, yoğun saman, yoğun taşçık ve ince kireç katkılı, gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzev kendinden astarlı, dış yüzev hafifçe parlatılmış

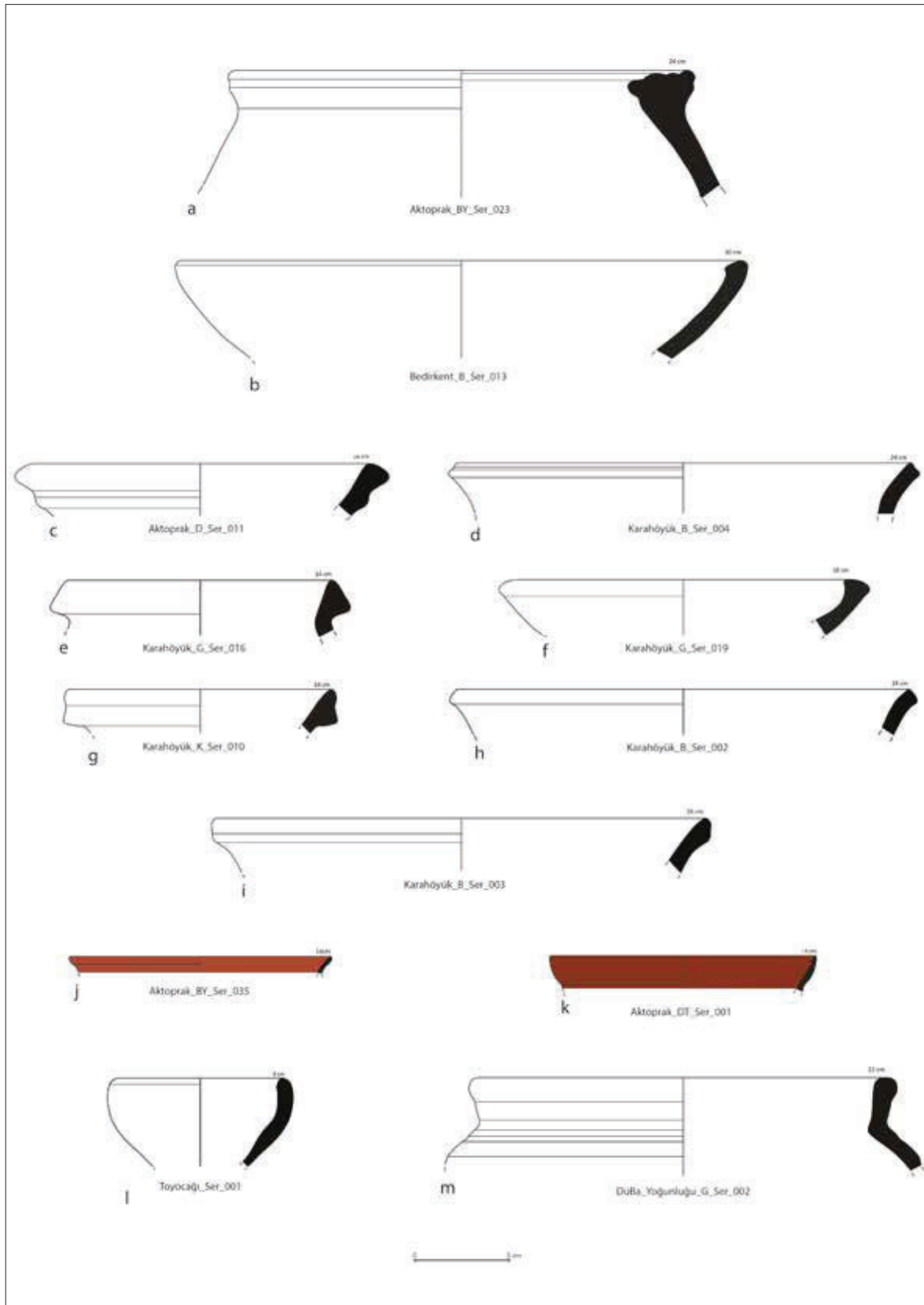

Plate 5: Selected Iron Age and Hellenistic Pottery.
Levha 5: Demir Çağı ve Hellenistik çanak çömleklerinden seçmeler.

Plate	Find number	Preliminary dating	Ø	Ware	Surface treatment
5a	Aktoprak_BT_Ser_023	Middle Iron Age	240 mm	Beige sherd, with a lot of coarse lime, a few fine stones, very little, very fine mica, fine pores, medium to hard fired	Surface inside and outside clay base
5b	Bedirkent_B_Ser_013	Middle Iron Age	300 mm	Brown sherd, with little chaff and a few fine stones, porous, fired medium-hard	Surface inside and outside with reddish slip
5c	Aktoprak_D_Ser_011	Middle Iron Age	180 mm	Beige sherd, with little chaff, a little very fine lime and very few fine stones, porous, medium-hard fired	Surface inside and outside red slip, lightly polished
5d	Karahöyük_B_Ser_004	Middle Iron Age	240 mm	Reddish sherd, with a lot of fine lime and few small stones, hardly any pores, hard fired	Surface inside and outside with reddish slip
5e	Karahöyük_G_Ser_016	Middle Iron Age	140 mm	Reddish sherd, with many small stones and coarse to fine lime, porous, fired medium-hard	Surface inside and outside clay base
5f	Karahöyük_G_Ser_019	Middle Iron Age	180 mm	Beige-brown sherd, with much fine quartz, little chaff and fine lime, porous, medium-hard fired	Surface inside and outside with reddish slip
5g	Karahöyük_K_Ser_010	Middle Iron Age	140 mm	Beige sherd, with a lot of fine lime, few fine stones, very porous, medium hard fired	Surface inside and outside with reddish slip, outside slightly polished
5h	Karahöyük_B_Ser_002	Late Iron Age	240 mm	Reddish sherd, with a lot of fine lime, few fine stones, hardly any pores, hard fired	Surface inside and outside clay base
5i	Karahöyük_B_Ser_003	Late Iron Age	260 mm	Brown sherd, with many small stones, little chaff and fine lime, porous, medium hard fired	Surface inside and outside with reddish slip
5j	Aktoprak_BY_Ser_035	1 st half of 1 st century CE	140 mm	light orange-beige sherd, very fine without noticeable inclusions, very dense without pores, medium-hard fired	Surface inside and outside red, slightly shiny coating
5k	Aktoprak_DT_Ser_001	1 st half of 1 st century CE	140 mm	yellow-beige body, very fine without noticeable inclusions, very dense without pores, medium-hard fired	Surface inside and outside red, slightly shiny coating
5l	Toyocağı_Ser_001	Mid 2nd century B.C. to mid 1st century A.D. possible	90 mm	orange-beige sherd, medium quantity of small minerals, some brown, red-brown, gray and white very small to small inclusions, dense, only a few pores, medium hard fired	Surface inside and outside remains of a thin layer of paint, red-orange
5m	DüBa_Yo_G_Ser_002	Hellenistic	220 mm	orange-brown sherd, a lot of small minerals, small gray, white and red-brown inclusions, dense without pores, medium-hard to hard fired	Surface inside and outside clay base

Levha	Buluntu numarası	Ön tarihleme	Ø	Hamur	Yüzev tekniği
5a	Aktoprak_BT_Ser_023	Orta Demir Çağı	240 mm	Bej hamur, yoğun iri kireç, çok az taşçık, çok az, çok ince mika katkılı, ince gözenekli, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev yalın
5b	Bedirkent_B_Ser_013	Orta Demir Çağı	300 mm	Kahverengi hamur, seyrek saman, çok az taşçık katkılı, gözenekli, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev kırmızımsı astarlı
5c	Aktoprak_D_Ser_011	Orta Demir Çağı	180 mm	Bej hamur, az miktarda saman, az miktarda çok ince kireç ve çok az taşçık katkılı, gözenekli, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev kırmızı astarlı, hafifçe parlatılmış
5d	Karahöyük_B_Ser_004	Orta Demir Çağı	240 mm	Kırmızımsı hamur, yoğun ince kireç ve az miktarda taşçık katkılı, gözeneksiz, sert pişme	İç ve dış yüzev kırmızımsı astarlı
5e	Karahöyük_G_Ser_016	Orta Demir Çağı	140 mm	Kırmızımsı hamur, yoğun taşçık ve iriden inceye değişen kireç katkılı, gözenekli, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev yalın
5f	Karahöyük_G_Ser_019	Orta Demir Çağı	180 mm	Bej-kahverengi hamur, yoğun ince kuvars, az miktarda saman ve ince kireç katkılı, gözenekli, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev kırmızımsı astarlı
5g	Karahöyük_K_Ser_010	Orta Demir Çağı	140 mm	Bej hamur, yoğun ince kireç, az miktarda taşçık katkılı, çok gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzev kırmızımsı astarlı, dış yüzev hafifçe parlatılmış
5h	Karahöyük_B_Ser_002	Geç Demir Çağı	240 mm	Kırmızımsı hamur, yoğun ince kireç, az miktarda taşçık katkılı, gözeneksiz, sert pişme	İç ve dış yüzev yalın
5i	Karahöyük_B_Ser_003	Geç Demir Çağı	260 mm	Kahverengi hamur, yoğun taşçık, az miktarda saman ve ince kireç katkılı, gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzev kırmızımsı astarlı
5j	Aktoprak_BY_Ser_035	MS 1. yüzyılın ilk yarısı	140 mm	Açık turuncu-bej hamur, görülebilir katkı maddesi yok, çok yoğun gözeneksiz hamur, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev kırmızı, ince parlak bir kırmızı astar
5k	Aktoprak_DT_Ser_001	MS 1. yüzyılın ilk yarısı	140 mm	Sarı-bej hamur, görülebilir katkı maddesi yok, çok yoğun gözeneksiz hamur, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev kırmızı, ince parlak bir kırmızı astar
5l	Toyocağı_Ser_001	MÖ 2. yüzyıl ortasından MS 1. yüzyıl ortalarına	90 mm	Turuncu-bej hamur, orta yoğunlukta küçük mineraller, az miktarda kahverengi, kırmızı-kahve, gri ve beyaz renkli çok küçükten küçüğe değişen boyutlarda katkı maddeleri, yoğun hamur, çok az gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzevde kırmızı-turuncu renkli boya izleri
5m	DüBa_Yo_G_Ser_002	Helenistik	220 mm	Turuncu-kahverengi hamur, yoğun küçük mineraller, küçük gri, beyaz ve kırmızı-kahve renkli katkı maddeleri, yoğun gözeneksiz hamur, orta-sert/sert pişme	İç ve dış yüzev yalın

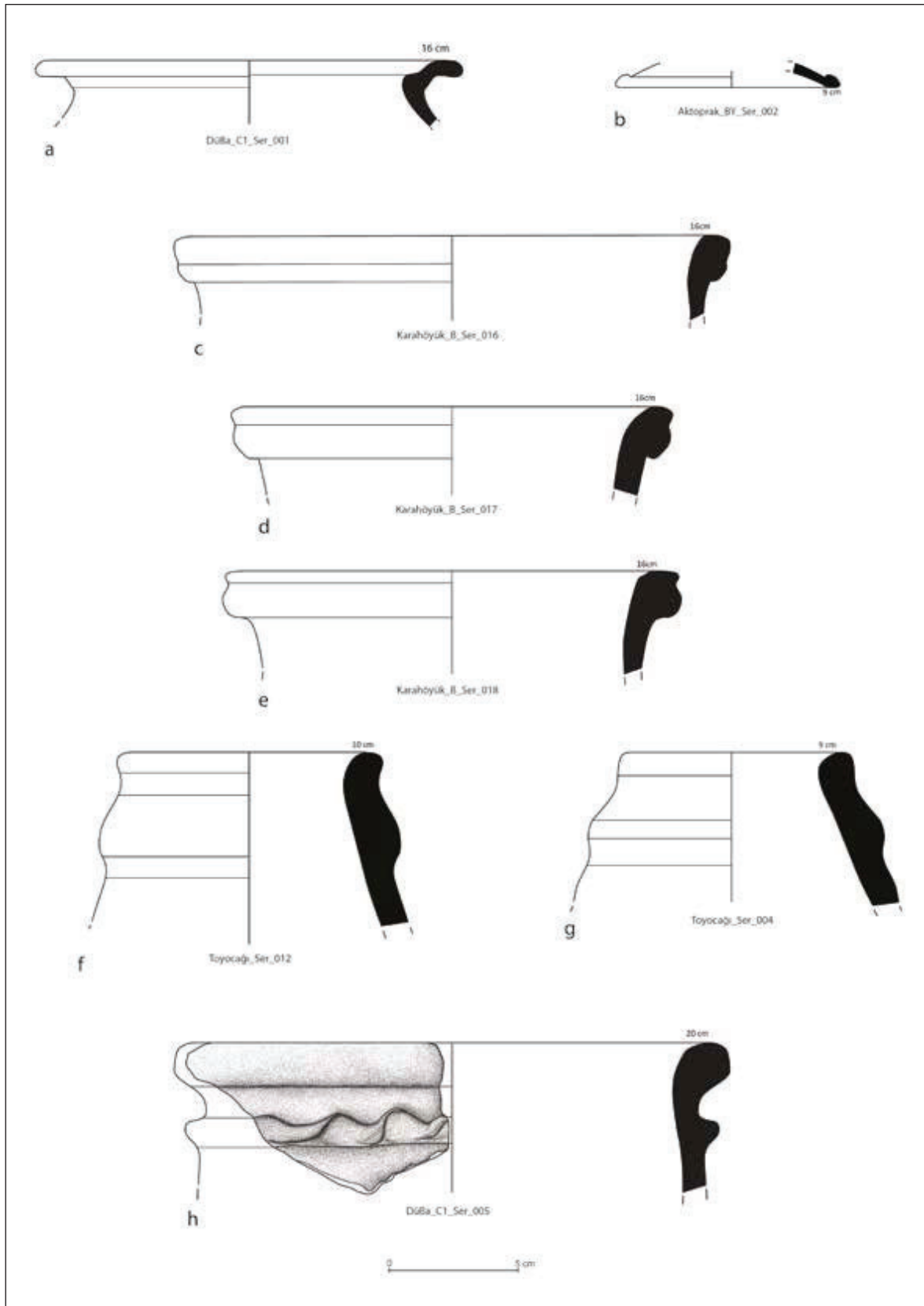

Plate 6: Selected Roman to Byzantine Period Pottery.
Levha 6: Roma ve Bizans Dönemi çanak çömleklerinden seçmeler.

Plate	Find number	Preliminary dating	Ø	Ware	Surface treatment
6a	DüBa_C1_Ser_001	2 nd -5 th century CE	160 mm	Orange-brown sherd, finely limed, very dense and very hard fired	Surface inside and outside clay base
6b	Aktoprak_BY_Ser_002	6 th -8 th century CE	90 mm	Gray-brown sherd, finely limed, very dense and very hard fired	Surface inside and outside clay base, darkened
6c	Karahöyük_B_Ser_016	6 th -mid 8 th century CE	160 mm	Light beige body, medium-grained, some white, red-brown and gray minerals, very small to small inclusions, dense, without noticeable pores, medium-hard fired	Surface outside self-slip light beige; surface inside clay base
6d	Karahöyük_B_Ser_017	6 th -mid 8 th century CE	160 mm	Light beige body, medium-grained, some white, red-brown and gray minerals, very small to small inclusions, dense, without noticeable pores, medium-hard fired	Surface inside and outside clay base
6e	Karahöyük_B_Ser_018	6 th -mid 8 th century CE	160 mm	Light beige sherd, some white, red-brown and gray minerals, very small to small inclusions, dense, without visible pores, medium hard fired	Surface inside and outside clay base
6f	Toyocağı_Ser_002	Late 6 th -8 th century CE, maybe even early 9 th century CE	100 mm	Yellow-beige sherd, gray, white and red-brown minerals, dense, with very small pores, medium hard fired	Surface inside and outside clay base
6g	Toyocağı_Ser_004	Late 6 th -8 th century CE, maybe even early 9 th century CE	90 mm	Yellow-beige sherd, gray, white and red-brown minerals, dense, with very small pores, medium hard fired	Surface inside and outside clay base
6h	DüBa_C1_Ser_005	Late Antique to Early Byzantine	200 mm	Orange-brown sherd, mineral inclusions, numerous white small and grey inclusions, few pores, quite dense, medium hard fired	Surface inside and outside clay base

Levha	Buluntu numarası	Ön tarihleme	Ø	Hamur	Yüzev tekniği
6a	DüBa_C1_Ser_001	MS 2.-5. yüzyıl	160 mm	Turuncu-kahverengi hamur, ince kireç katkılı, çok yoğun ve çok sert pişme	İç ve dış yüzev yalın
6b	Aktoprak_BY_Ser_002	MS 6.-8. yüzyıl	90 mm	Gri-kahverengi hamur, ince kireç katkılı, çok yoğun ve çok sert pişme	İç ve dış yüzev yalın, koyu renk
6c	Karahöyük_B_Ser_016	MS 6. yüzyıl-8. yüzyıl ortası	160 mm	Açık bej hamur, orta taneli, seyrek beyaz kırmızı-kahve ve gri mineraller, çok küçük ve küçük katkı maddeleri, yoğun, gözeneksiz, orta-sert pişme	Dış yüzev kendinden astarlı, açık bej; iç yüzev yalın
6d	Karahöyük_B_Ser_017	MS 6. yüzyıl-8. yüzyıl ortası	160 mm	Açık bej hamur, orta taneli, seyrek beyaz kırmızı-kahve ve gri mineraller, çok küçük ve küçük katkı maddeleri, yoğun, gözeneksiz, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev yalın
6e	Karahöyük_B_Ser_018	MS 6. yüzyıl-8. yüzyıl ortası	160 mm	Açık bej hamur, seyrek beyaz kırmızı-kahve ve gri mineraller, çok küçük ve küçük katkı maddeleri, yoğun, gözeneksiz, orta-sert pişme	İç ve dış yüzev yalın
6f	Toyocağı_Ser_002	MS geç 6.-8. yüzyıl, hatta belki erken 9. yüzyıl	100 mm	Sarı-bej hamur, gri, beyaz ve kırmızı-kahve mineral katkılı, yoğun, çok küçük gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzev yalın
6g	Toyocağı_Ser_004	MS geç 6.-8. yüzyıl, hatta belki erken 9. yüzyıl	90 mm	Sarı-bej hamur, gri, beyaz ve kırmızı-kahve mineral katkılı, yoğun, çok küçük gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzev yalın
6h	DüBa_C1_Ser_005	Geç Antik Çağ-Erken Bizans	200 mm	Turuncu-kahverengi hamur, minerali, küçük beyaz ve gri katkı maddeleri, çok az gözenekli, oldukça yoğun, orta sert pişme	İç ve dış yüzev yalın

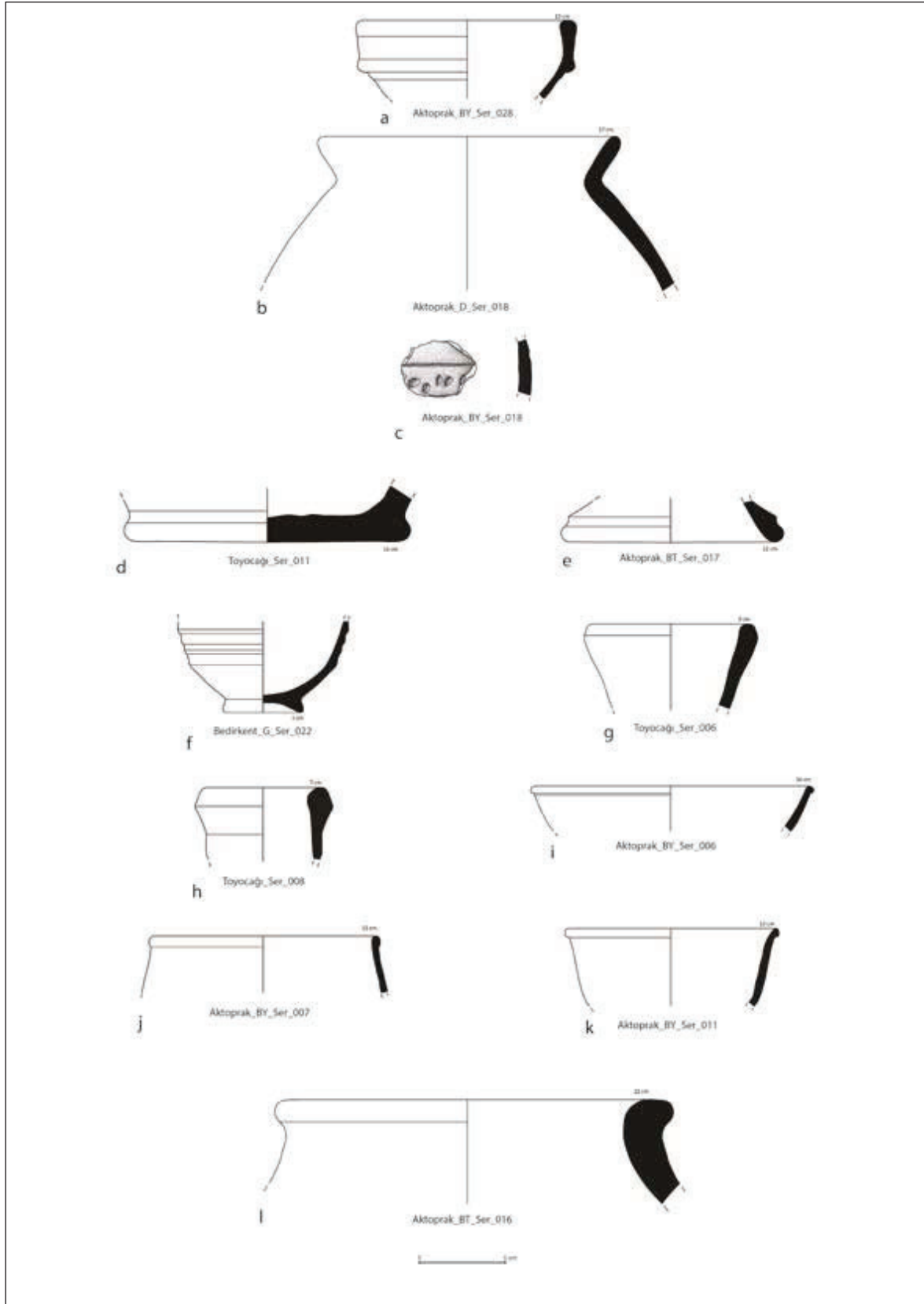

Plate 7: Selected Pottery from the Middle Ages.
Levha 7: Orta Çağ çanak çömleklerinden seçmeler.

Plate	Find number	Preliminary dating	Ø	Ware	Surface treatment
7a	Aktoprak_BY_Ser_028	Middle 7 th -8 th century CE (Umayyad)	120 mm	Yellow-beige sherd, numerous very small white, gray and red-brown inclusions, very dense, medium hard fired	Surface inside and outside self-slip in body color
7b	Aktoprak_D_Ser_018	Probably 8 th -10 th century CE	170 mm	Gray-brown sherd, numerous small to medium gray and black inclusions, some small white inclusions, some pores, but medium to hard fired	Surface inside and outside clay base, inside partly preserved traces of smoke
7c	Aktoprak_BY_Ser_018	Mid-9 th -12 th /13 th century CE (Abbasid)		Red-brown sherd, numerous very small white, very small to small black, red-brown and gray mineral inclusions, very dense, medium to hard fired	Surface outside clay base with self-slip in brown, indented stick decoration, irregular; surface inside clay base
7d	Toyocağı_Ser_011	10 th -13 th century CE	160 mm	Orange-beige sherd, some gray, brown, red-brown and few white mineral inclusions, very few small pores, dense, medium hard fired	Surface inside remains of green glaze, applied directly to the body; surface outside clay base
7e	Aktoprak_BT_Ser_017	Late Antique-Umayyad/Abbasid	120 mm	Yellow-beige ware, some brown and gray small inclusions, numerous very small to small white inclusions, dense without discernible pores, medium hard fired	Surface outside and inside clay base
7f	Bedirkent_G_Ser_022	Late Antique/Early Byzantine	38 mm	Gray-brown sherd, numerous very small to small and isolated medium sized white inclusions (probably lime), few small pores but dense, medium to hard fired	Surface clay base, inclusions partly burst out on the surface
7g	Toyocağı_Ser_006	Early Byzantine-Umayyad	90 mm	Orange colored sherd, some brown and white mineral inclusions, dense, medium hard fired	Surface outside and inside clay base
7h	Toyocağı_Ser_008	Late Antique-Early Byzantine	100 mm	Light beige sherd; numerous white, gray and brown mineral inclusions, porous appearance, nevertheless compact and medium-hard fired	Surface inside and outside self-slip in body color
7i	Aktoprak_BY_Ser_006	Early Byzantine-Abbasid	160 mm	Yellow-beige sherd mineral, numerous very small white, gray and red-brown inclusions, very dense, medium hard fired	Surface inside and outside self-slip in body color
7j	Aktoprak_BY_Ser_007	Early Byzantine-Abbasid	130 mm	Yellow-beige sherd mineral, numerous very small white, gray and red-brown inclusions, very dense, medium hard fired	Surface inside and outside self-slip in body color
7k	Aktoprak_BY_Ser_011	Early Byzantine-Abbasid	130 mm	Yellow-beige sherd mineral, numerous very small white, gray and red-brown inclusions, very dense, medium hard fired	Surface inside and outside self-slip in body color
7l	Aktoprak_BT_Ser_016	Medieval-Early Modern	220 mm	Gray-black sherd, numerous small to large, angular black, slightly shiny inclusions, few dark brown medium to large inclusions, very dense without pores, hard fired	Surface outside and inside clay base

Levha	Buluntu numarası	Ön tarihleme	Ø	Hamur	Yüzey tekniği
7a	Aktoprak_BY_Ser_028	MS 7. yüzyıl ortası-8. yüzyıl (Emevi)	120 mm	Sarı-bej hamur, çok sayıda küçük beyaz, gri ve kırmızı-kahve katkı maddeleri, çok yoğun, orta sert pişme	İç ve dış yüzey hamur renginde kendinden astarlı
7b	Aktoprak_D_Ser_018	MS 8.-10. yüzyıl	170 mm	Gri-kahverengi hamur, çok sayıda küçük/orta gri ve siyah katkı maddeleri, az sayıda küçük beyaz katkı maddesi, az gözenekli, orta sert pişme	İç ve dış yüzey yalın, iç yüzeyde kısmen korunmuş duman izleri
7c	Aktoprak_BY_Ser_018	MS 9. yüzyıl ortası-12./13. yüzyıl (Abbasi)		Kırmızı-kahverengi hamur, yoğun çok küçük beyaz, çok küçük/küçük siyah, kırmızı-kahve ve gri mineral katkı, çok yoğun, ortadan serte pişme	Dış yüzey yalın, kahverengi kendinden astarlı, bilinçli düzensiz çubuk baskı bezeme; iç yüzey yalın
7d	Toyocağı_Ser_011	MS 10.-13. yüzyıl	160 mm	Turuncu-bej hamur, seyrek gri, kahverengi, kırmızı-kahve ve birkaç beyaz mineral katkı, çok az küçük gözenekli, yoğun, orta sert pişme	İç yüzeyde yeşil sır izleri, doğrudan gövde üzerine uygulanmış; dış yüzey yalın
7e	Aktoprak_BT_Ser_017	Geç Antik Çağ-Emevi/Abbasi	120 mm	Sarı-bej hamur, az miktarda kahverengi ve gri küçük katkı maddeleri, çok sayıda çok küçük/küçük beyaz katkı maddeleri yoğun, gözeneksiz, orta sert pişme	İç ve dış yüzey yalın
7f	Bedirkent_G_Ser_022	Geç Antik Çağ/Erken Bizans	38 mm	Gri-kahverengi hamur, çok sayıda çok küçük/küçük ve izole orta boyutlu beyaz katkı maddeleri (olasılıkla kireç), çok az küçük gözenekli, yoğun, orta-sert pişme	Yüzey yalın, katkı maddeleri yer yer yüzeye çıkmış
7g	Toyocağı_Ser_006	Erken Bizans/Emevi	90 mm	Turuncu hamur, az miktarda kahverengi ve beyaz mineral katkı, yoğun, orta sert pişme	İç ve dış yüzey yalın
7h	Toyocağı_Ser_008	Geç Antik Çağ/Erken Bizans	100 mm	Açık bej hamur; çok sayıda beyaz, gri ve kahverengi mineral katkı, gözenekli ama sıkışık hamur, orta-sert pişme	İç ve dış yüzey gövde renginde kendinden astarlı
7i	Aktoprak_BY_Ser_006	Erken Bizans/Abbasi	160 mm	Sarı-bej hamur, mineral, çok sayıda çok küçük beyaz, gri ve kırmızı-kahve katkı, çok yoğun, orta sert pişme	İç ve dış yüzey gövde renginde kendinden astarlı
7j	Aktoprak_BY_Ser_007	Erken Bizans-Abbasi	130 mm	Sarı-bej hamur, mineral, çok sayıda çok küçük beyaz, gri ve kırmızı-kahve katkı maddeleri, çok yoğun, orta sert pişme	İç ve dış yüzey gövde renginde kendinden astarlı
7k	Aktoprak_BY_Ser_011	Erken Bizans-Abbasi	130 mm	Sarı-bej hamur, mineral, çok sayıda çok küçük beyaz, gri ve kırmızı-kahve katkı maddeleri, çok yoğun, orta sert pişme	İç ve dış yüzey gövde renginde kendinden astarlı
7l	Aktoprak_BT_Ser_016	Orta Çağ-Erken Modern Çağ	220 mm	Gri-siyah hamur, çok sayıda küçük/büyük, köşeli siyah, hafifçe parlak katkı maddeleri, az miktarda koyu kahverengi orta-iri katkı maddeleri, çok yoğun, gözeneksiz, sert pişme	İç ve dış yüzey yalın

Bibliography

- Algaze, Guillermo, Ray Breuninger, and James Knudstad. "The Tigris-Euphrates Archaeological Reconnaissance Project: Final Report of the Birecik and Carchemish Dam Survey Areas." *Anatolica* 20 (1994): 1–96.
- Alkım, U. Bahadır. "The Amanus Region in Turkey: New Light on the Historical Geography and Archaeology." *Archaeology* 22, no. 4 (1969): 280–89.
- Archi, Alfonso, Paolo Emilio Pecorella, and Mirjo Salvini. *Gaziantep e la sua regione: Uno studio storico e topografico degli insediamenti preclassici*. Incunabula Graeca 48. Rome: Edizioni dell'Ateneo, 1971.
- Arimura, Makoto. *The Neolithic Lithic Industry at Tell Ain el-Kerkh*. Excavation Reports of Tell el-Kerkh, Northwestern Syria 1. Al-Shark 4. Oxford: Archaeopress, 2020.
- Atasayan, Muine. "1938 Yılında Gaziantep Köylerinden Dülük ve Civarında Bulunan Çakmaktaşı Aletler Üzerine bir Not." *Türk Arkeoloji Mecmuası* 19–22 (1939): 314–17.
- Belcher, Ellen H. "Embodiment of the Halaf: Sixth Millennium Figurines from Northern Mesopotamia." PhD diss., Columbia University, 2014.
- Blömer, Michael. "The Diversity of Funerary Portraiture in Roman Commagene and Cyrrhestice." In *Funerary Portraiture in Greater Roman Syria*, edited by Michael Blömer and Rubina Raja, 45–64. Studies in Classical Archaeology 6. Turnhout: Brepols, 2019.
- Blömer, Michael, and Dilek Çobanoğlu. "Kommagene ve Kyrrhestike'de Roma Dönemi Kaya Oda Mezarları." In *Rifat Ergeç Armağanı: Studies Presented to Rifat Ergeç*, edited by Timur Demir, Makbule Ekici, Münteha Şahan Dinç, and Çağrı Murat Tarhan, 65–82. Ankara: Bilgin Kültür Sanat, 2019.
- Blömer, Michael, Dilek Çobanoğlu, and Engelbert Winter. "Die Stadtgrabung in Doliche: Zu den Ergebnissen der Feldarbeiten 2015–2018." *Istanbul Mitteilungen* 69 (2019): 103–86.
- Blömer, Michael, and Margherita Facella. *Dülük Baba Tepesi II: Inscriptions and Sculptures from the Sanctuary of Jupiter Dolichenus*. Dolichener und Kommagenische Forschungen 12. Asia Minor Studien 101. Bonn: Rudolf Habelt, 2022.
- Blömer, Michael, and Engelbert Winter, editors. *Exploring Urbanism in Ancient North Syria: Fieldwork in Doliche 2015–2020*. Doliche Urban Excavations 1. Berlin: De Gruyter, 2022.
- Borbone, Pier G. "Neue syrische Inschriftenfunde – Das Kloster des Mar Salomon auf dem Dülük Baba Tepesi." In *Kult und Herrschaft am Euphrat*, edited by Engelbert Winter, 127–39. Dolichener und Kommagenische Forschungen 6. Asia Minor Studien 73. Bonn: Rudolf Habelt, 2014.
- Borbone, Pier G., and Werner Oenbrink. "Das christianisierte Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi: Eine syrische Inschrift, Architekturbefunde und Bauglieder." In *Von Kummuh nach Telouch: Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene*, edited by Engelbert Winter, 187–206. Dolichener und Kommagenische Forschungen 4. Asia Minor Studien 64. Bonn: Rudolf Habelt, 2011.
- Bostancı, Enver Y. "Researches in South-East Anatolia: The Chellean and Acheulean Industry of Dülük and Kartal." *Anatolia* 6 (1961): 111–62.
- Carter, Elisabeth, Çiğdem Eissenstat, Christopher Hill, and Lynn Swartz. "The Kahramanmaraş Archaeological Project Surveys-1997." *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 16, no. 2 (1999): 569–76.
- Cholidis, Nadja, and Lutz Martin. *Der Tell Halaf und sein Ausgräber Max Freiherr von Oppenheim: Kopf hoch! Mut hoch! und Humor hoch!* Mainz: Philipp von Zabern, 2002.
- Engin, Atilla, Metin Alparslan, Emrah Özdemir, Şenay Doruk Engin, and Deniz Burak Kişniş. "2019–2020 Yılı Yesemek Heykel Atölyesi ve İslahiye-Nurdağı Yüzey Araştırması Sonuçları." *Gaziantep University Journal of Social Sciences* 21, no. 4 (2022): 1846–79.
- Ergaç, Rifat. *Nekropolen und Gräber in der südlichen Kommagene*. Asia Minor Studien 47. Bonn: Rudolf Habelt, 2003.
- Facella, Margherita, and Matthias Stanke. "Eine Inschriftenplatte für Theodoros Stratelates und weitere christliche Zeugnisse vom Dülük Baba Tepesi." In *Von Kummuh nach Telouch: Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene*, edited by Engelbert Winter, 157–86. Dolichener und Kommagenische Forschungen 4. Asia Minor Studien 64. Bonn: Rudolf Habelt, 2011.
- Garrard, Andrew, James Conolly, Norah Moloney, and Katherine Wright. "The Early Prehistory of the Sakçagözü Region, North Levantine Rift Valley: Report on 1995 Survey Season." *Anatolian Studies* 46 (1996): 53–81.
- Güleç, Erksin, İsmail Özer, Mehmet Sağır, İsmail Baykara, and Serkan Şahin. "2011 Yılı Gaziantep ve Hatay İlleri Yüzey Araştırması." *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 30, no.2 (2012): 257–66.
- Haps, Silke, and Werner Oenbrink. "Das Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi bei Doliche in hellenistisch-römischer Zeit." In *Zwischen Bruch und Kontinuität: Architektur in Kleinasien am Übergang vom Hellenismus zur römischen Kaiserzeit/Continuity and Change: Architecture in Asia Minor during the Transitional Period from Hellenism to the Roman Empire*, edited by Ute Lohner-Urban and Ursula Quatember, 133–48. Byzas 25. Istanbul: Ege Yayınları, 2020.
- Kulakoğlu, Fikri. "Gaziantep ve Adıyaman İlleri Kültür Envanteri Projesi 2005 Yılı Çalışmaları Sonuç Raporu." *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 24, no. 2 (2007): 325–34.
- Leder, Dirk. "The Lithic Finds from Dülük Baba Tepesi and Their Place in the PPNB of the Western Euphrates Region." In *Vom eisernen Heiligtum zum christlichen Kloster: Neue Forschungen auf dem Dülük Baba Tepesi*, edited by Engelbert

- Winter, 21–32. Dolichener und Kommagenische Forschungen 9. Asia Minor Studien 84. Bonn: Rudolf Habelt, 2017.
- Lipiński, Edward. *The Aramaeans: Their Ancient History, Culture, Religion*. Orientalia Lovaniensia Analecta 100. Leuven: Peeters, 2000.
- Matthers, John, editor. *The River Queiq, Northern Syria, and Its Catchment: Studies Arising from the Tell Rifa'at Survey 1977–1979*. British Archaeological Reports International Series 98. Oxford: British Archaeological Reports, 1981.
- Messerschmidt, Wolfgang. “Das Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi in der vorhellenistischen Eisenzeit – Versuch einer kulturgeschichtlichen Einordnung.” In *Vom eisenzeitlichen Heiligtum zum christlichen Kloster: Neue Forschungen auf dem Dülük Baba Tepesi*, edited by Engelbert Winter, 33–56. Dolichener und Kommagenische Forschungen 9. Asia Minor Studien 84. Bonn: Rudolf Habelt, 2017.
- Ögüt, Birgül. “Die altorientalische Keramik vom Dülük Baba Tepesi.” In *Kult und Herrschaft am Euphrat*, edited by Engelbert Winter, 49–64. Dolichener und Kommagenische Forschungen 6. Asia Minor Studien 73. Bonn: Rudolf Habelt, 2014.
- Ögüt, Birgül. “Zum Stand der archäologischen Forschungen in Şehitkamil, nördlich von Gaziantep/Türkei.” In *Zwischen Schwarzem Meer und Persischem Golf: 125 Jahre Deutsche Orient-Gesellschaft*, edited by Joachim Marzahn and Dirk Wicke, 91–95. Darmstadt: Philipp von Zabern, 2023.
- Önal, Mehmet, Güler Mahsereci, Osman Özgan, Tülay Devecioğlu, and Ramazan Hançerkıran. *Gaziantep İlçeleri Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Envanteri*. Gaziantep: Gaziantep İl Özel İdaresi, 2007.
- Özgen, Engin, Barbara Helwing, and Atilla Engin. “The Oylum Regional Project: Archaeological Prospection 2000.” *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 19, no. 2 (2001): 217–28.
- Özgen, Engin, Barbara Helwing, Lothar Herling, and Atilla Engin. “The Oylum Regional Project: Results of the 2001 Prospection Season.” *Araştırma Sonuçları Toplantısı* 20, no. 2 (2002): 151–57.
- Perrot, Jean. *Reconnaissance Archeologique en Turquie Meridionale 1961*. Jerusalem: Self-published, 1962.
- Pöllath, Nadja and Joris Peters. ““Smoke on the Mountain” – Animal Sacrifices for the Lord of Doliche.” In *Von Kummuh nach Telouch: Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene*, edited by Engelbert Winter, 47–68. Dolichener und Kommagenische Forschungen 4. Asia Minor Studien 64. Bonn: Rudolf Habelt, 2011.
- Sanlaville, Paul, editor. *Holocene Settlement in North Syria: Résultats de deux prospections archéologiques effectuées dans la région du nahr Sajour et sur le haut Euphrate syrien*. British Archaeological Reports International Series 238. Oxford: British Archaeological Reports, 1985.
- Schachner, Andreas. “Die Welt des östlichen Mittelmeers in kleinen Bildern – Weitere Beobachtungen zu den Siegeln und Kleinfunden der späten Eisenzeit vom Dülük Baba Tepesi” In *Von Kummuh nach Telouch: Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene*, edited by Engelbert Winter, 19–46. Dolichener und Kommagenische Forschungen 4. Asia Minor Studien 64. Bonn: Rudolf Habelt, 2011.
- . “Beobachtungen zu den Siegeln und Kleinfunden der Eisenzeit vom Dülük Baba Tepesi (2010–2012).” In *Kult und Herrschaft am Euphrat*, edited by Engelbert Winter, 33–48. Dolichener und Kommagenische Forschungen 6. Asia Minor Studien 73. Bonn: Rudolf Habelt, 2014.
- . “Das Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi in der Eisenzeit.” In *Persische Reichspolitik und lokale Heiligtümer: Beiträge einer Tagung des Exzellenzclusters „Religion und Politik in den Kulturen der Vormoderne und Moderne“ vom 24.–26. Februar 2016 in Münster*, edited by Reinhard Achenbach, 63–89. Beihefte zur Zeitschrift für Altorientalische und Biblische Rechtsgeschichte 25. Wiesbaden: Harrassowitz, 2019.
- Stanke, Matthias. “Eine nachantike Tonbulla mit Kreuzmonogramm: Überlegungen zur Existenz eines Klosterarchivs auf dem Dülük Baba Tepesi.” In *Kult und Herrschaft am Euphrat*, edited by Engelbert Winter, 141–49. Dolichener und Kommagenische Forschungen 6. Asia Minor Studien 73. Bonn: Rudolf Habelt, 2014.
- Wagner, Jörg. “Neue Denkmäler aus Doliche: Ergebnisse einer archäologischen Landesaufnahme im Ursprungsgebiet des Iupiter Dolichenus.” *Bonner Jahrbücher* 182 (1982): 133–66.
- Wilkinson, Tony J., Edgar J. Peltenburg, and Eleanor B. Wilkinson, editors. *Carchemish in Context: The Land of Carchemish Project, 2006–2010*. Themes from the Ancient Near East 4. Oxford: Oxbow Books, 2016.
- Winter, Engelbert. “Der Kult des Iupiter Dolichenus und seine Ursprünge: Das Heiligtum auf dem Dülük Baba Tepesi bei Doliche.” In *Von Kummuh nach Telouch: Archäologische und historische Untersuchungen in Kommagene*, edited by Engelbert Winter, 1–17. Dolichener und Kommagenische Forschungen 4. Asia Minor Studien 64. Bonn: Rudolf Habelt, 2011.
- Yaman, Hüseyin. “Death in Zeugma: A Survey of the Tombs.” *Anadolu* 45 (2019): 125–68.

